

Protokoll Kirkerådet (KR)

11.-12.12.2014

Kirkens hus

Til stede:

May Lisbeth Hovlid Aurdal
Kjartan Bergslid
Erling Birkedal
Ivar Braut
Helga Haugland Byfuglien
Dag Jostein Fjærvoll
Agnes Sofie Gjeset
Runar Godø

Ingrun Jule
Sølvi Lewin
Svein Arne Lindø
Egil Morland
Jan Olav Olsen
Kristin Gunleiksrud Raaum
Sigurd Skollevoll

Til stede: fra MKR

Erling Pettersen (leder)

Til stede: fra SKR

Anne Dalheim (leder)

Forfall:

Fravær under enkelte saker, ved behandling og/eller da vedtak ble fattet:

Erling Pettersen 54/14

Jan Olav Olsen 50/14, 51.2 -15 /14, 53/14, 57/14, 59/14, 64/14, 65/14

Anne Dalheim 50/14, 51.2 -15/14, 53/14, 57/14, 59/14, 64/14

Til stede fra sekretariatet:

Berit Hagen Agøy
Hans Arne Akerø
Kristine Aksøy
Ole Inge Bekkelund
Trude Evenshaug
Anders B G Eide
Jan Rune Fagermoen
Åge Haavik

Jens-Petter Johnsen
Tore Johnsen
Svein M. Køhn
Gerd Karin Røsæg
Hildegunn Opstad Smørgrav
Tone Helene Welden
Jon Aalborg
Andreas H Aarflot

Konstituering

Møtet ble ledet av Svein Arne Lindø, og som vanlig fulgte ordningen med en saksordfører for hver sak. Det var ingen merknader til innkallingen eller sakslisten. Møtet startet med andakt.

Saksliste

Saksnr.

Sakstittel

KR 50/14

Referatsaker

KR 50.1/14 Protokoll fra Sjømannskirken – Norsk kirke i utlandet
Generalforsamling i Bergen 28.-29. august 2014
KR 50.2/14 Protokoll fra MKR møte 9-11. september 2014
KR 50.3/14 Protokoll fra SKR møte 16-17. september 2014
KR 50.4/14 Protokoll fra UKM 26.-30. september 2014
KR 50.5/14 Protokoll fra NFG møte 12. november 2014
KR 50.6/14 Protokoll BM møte 13.-17. oktober 2014
KR 50.7/14 Protokoll fra møte i Utvalg for ungdomsspørsmål 24.-
25.november 2014

KR 51/14

Orienteringssaker

KR 51.1/14 Muntlig orientering fra KR, MKR, SKR og BM
KR 51.2/14 Den norske kirkes lærenemnd – brev av 13.10.14
KR 51.3/14 Tinglysning av kirkelige eiendommer brev av 4.7., 4.9. og
1.10.14
KR 51.4/14 Høring Vedlikehold av Krigsgraver
KR 51.5/14 KIFO rapport – allerede sendt ut
KR 51.6/14 Orientering om utprøving av ny dåpsliturgi i Oslo
KR 51.7/14 Tolkning av Regler for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet
§ 2-7 fjerde ledd
KR 51.8/14 Budsjett for Kirkevalget 2015
KR 51.9/14 Saksliste fra MKR møte 26.-27. november
KR 51.10/14 Må styrke Norges klimainnsats – uttalelse fra MKR
KR 51.11/14 Retur av konvertitter – uttalelse fra MKR
KR 51.12/14 Tolkning av opptellingsreglene i tilfeller der supplerende
kandidater er involvert i stemmelikhet – Kirkevalget 2015
KR 51.13/14 Protokoll Kirkerådets Arbeidsgiverutvalg (AGU) av
7.11.2014
KR 51.14/14 Protokoll Kirkerådets Arbeidsgiverutvalg (AGU) av
24.11.2014
KR 51.15/14 Finansiering av alternative lister i kirkevalget 2015: Søknad
fra Åpen folkekirke

KR 52/14

Veivalg for fremtidig kirkeordning

KR 53/14

Statsbudsjettet 2016 - Kirkemøtets tilskuddsforvaltning

- KR 54/14** Vigsling og liturgisk drakt for kantor
- KR 55/14** Undervisningstjenesten i Den norske kirke
- KR 56/14** Prinsipper for kirkebygg
- KR 57/14** Kirkemøtet 2015 – Program og saksliste
- KR 58/14** Regler for bruk av kirkene
- KR 59/14** Kirkemøtet 2015 – valg, se sak 57/14
- KR 60/14** Gudstjenestereform – prosess og evaluering
- KR 61/14** Mindre endringer i regelverk vedtatt av Kirkemøtet
- KR 62/14** Budsjett 2015 for de sentralkirkelige råd
- KR 63/14** OVF 2015 – tildelinger fra Kirkerådet
- KR 64/14** Statsbudsjettet 2016 – Satsingsområder og ressursbehov for Den norske kirke
- KR 65/14** Statsbudsjettet 2015 – oppfølging av Kirkemøtets vedtak – fordeling av tilskuddsmidler.
- KR 66/14** Regler for liturgisk inventar og utstyr
- KR 67/14** Regler for bruk av kirkens klokker
- KR 68/14** Oppnevning av styret til Norges Kristne Råd 2015-17
- KR 69/14** Oppnevning av medlemmer til Kirkens Nødhjelps representantskap 2015-19
- KR 70/14** Oppnevning av medlemmer til Sjømannskirkens generalforsamling 2015-18
- KR 71/14** Oppnevning av medlemmer til Det Norske Bibelselskaps representantskap 2015-2017

KR 50/14 – Referatsaker

- KR 50.1/14 Protokoll fra Sjømannskirken – norsk kirke i utlandet Generalforsamling i Bergen 29.-29. august 2014
- KR 50.2/14 Protokoll fra MKR møte 9.-11. september 2014
- KR 50.3/14 Protokoll fra SKR møte 16.-17. september 2014
- KR 50.4/14 Protokoll fra UKM 26.-30.september 2014
- KR 50.5/14 Protokoll fra NFG møte 12. november 2014
- KR 50.6/14 Protokoll fra BM møte 13.-17. oktober 2014
- KR 50.7/14 Protokoll fra møte i Utvalg for ungdomsspørsmål 24.-25. november 2014

Forslag til vedtak

Kirkerådet tar referatsakene til orientering.

KR 50/14 Vedtak:

Kirkerådet tar referatsakene til orientering

KR 51/14 Orienteringssaker

KR 51.1/14 Muntlig orientering ved KR, MKR, SKR og BM

Kirkerådet ved direktør:

- Avskjed med Per Tanggaard etter 30 års tjeneste
- Salmeboka minutt for minutt
- Klimarettferdighet – hvorfor skal kirkene bry seg om klima og miljø (hefte utdelt)
- Undertegnet opprop til Regjeringen om søndagsåpne butikker
- Høring om Praktisk teologisk seminar foreløpig utsatt
- Trosopplæringskonferansen 2014 samlet rundt 2000 deltagere
- Omstillingsmidler tildelt

Mellomkirkelig råd ved leder:

- Uttalelse fra MKR – Må styrke Norges klimainnsats
- Uttalelse fra MKR om retur av troskonvertitter
- Midtøstendokument behandlet i MKR

Samisk kirkeråd ved leder:

- Gjennomgang av foreløpig protokoll fra SKRs møte i Røyrvik 8.-9.desember, med vekt på sakene 32/14, 33/14, 34/14, 40/14, 41/14, 42/14 og 43/14.
- Feiret og innsatt ny biskop i Nord-Hålogaland
- Møte i lederforum med samtale om forholdet mellom rådene/BM
- Miniseminar om samisk teologi og kirkeliv 10.desember på Kirkens Hus

Bispemøtet ved preses:

- Bispemøtet 13.-17.oktober med utdeling av Olavsstipend
- BM har fastsatt *Sentral kompetanseutviklingsplan for prester*
- BMs uttalelse om asylpolitikk (troskonvertitter og lengeværende barn)
- Ivaretagelse og videreutvikling av prostetjenesten – prostekurs avholdes
- Prostekonferanse høsten 2016 under planlegging i samarbeid med KUD og KR
- BM arbeider med *religionsteologi* (mulig KM sak i 2016) og *økonomisk ulikheter og voksende forskjeller i samfunnet*
- Bispevisning i Tromsø 9.november 2014, flott mottagelse – samtidig stor oppmerksomhet rundt bispetilsettinger
- Reformasjonsjubileet 2017 under planlegging

- KR 51.2/14 Den norske kirkes lærenemnd – brev av 13.10.14
KR 51.3/14 Tinglysning av kirkelige eiendommer brev 01.10.14
KR 51.4/14 Høring – vedlikehold av krigsgraver – svarbrev av 14.11.2014
KR 51.5/14 KIFO rapport (sendt ut)
KR 51.6/14 Orientering om utprøving av ny dåpsliturgi i Oslo
KR 51.7/14 Tolkning av Regler for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet § 2-7 fjerde ledd
KR 51.8/14 Budsjett for Kirkevalget 2015
KR 51.9/14 Sakliste fra MKR møte 26.-27. november
KR 51.10/14 Må styrke Norges klimainnsats – uttalelse fra MKR
KR 51.11/14 Retur av konvertitter – uttalelse fra MKR
KR 51.12/14 Tolkning av opptellingsreglene i tilfeller der supplerende kandidater er involvert i stemmelikhet – Kirkevalget 2015

Forslag til vedtak

Kirkerådet tar sakene til orientering.

KR 51/14 Vedtak:

Kirkerådet tar sakene til orientering.

KR 52/14 Veivalg for fremtidig kirkeordning

Sammendrag

Kirkemøtet har bedt Kirkerådet fortsette arbeidet med en fremtidig kirkeordning. Parallelt med forvaltningsreformen, hvor Den norske kirkes sentrale og regionale organer forventes å få større rettslig og økonomisk selvstendighet, forbereder Kirkerådet en sak til Kirkemøtet som gir anledning til å fatte vedtak om *veivalg* av grunnleggende karakter for indre ordninger som skal gjelde for kirken. Saken som her legges frem for Kirkerådet er utkast til et høringsnotat om veivalg. Det legges opp til en bred høring første halvår 2015 og en behandling på Kirkemøtet i april 2016.

Forslag til vedtak

Kirkerådet drøftet utkast til høringsdokument om *Veivalg for fremtidig kirkeordning* og ber direktøren innarbeide de endringer som kom frem i møtet.

KR 52/14 Vedtak:

1. Kirkerådet drøftet utkast til høringsdokument om *Veivalg for fremtidig kirkeordning* og ber direktøren innarbeide de endringer som kom frem i møtet.
2. Høringsdokumentet legges frem for endelig vedtak i Kirkerådets januarmøte, og sendes deretter ut på høring.

KR 53/14 Statsbudsjettet 2016 – Kirkemøtets tilskuddsforvaltning

Sammendrag

Denne saken gjelder oppfølgingen av Kirkemøtets tilskuddsforvaltning for 2016 og er en oppfølging av KM sak 10/14, der Kirkemøtets tilskuddsforvaltning for 2015 ble behandlet.

På Kirkemøtet 2014 ble det gjort vedtak for budsjettåret 2015 om fordelingsprinsipper av tilskuddspostene 75 Trosopplæring og 77 Tilskudd til kirkelige formål.

Kirkemøtet var opptatt av det må være forutsigbarhet i forvaltningen av tilskuddsmidlene, derfor ble det i vedtaket i 2014 lagt føringer for at fordelingsnøkklene mellom de ulike formål og instanser i 2015 skulle følge samme fordelingsnøkkel som i 2014. Kirkerådet har fulgt opp dette i sak 68/14, *Statsbudsjettet 2015 – oppfølging av Kirkemøtet vedtak – fordeling av tilskuddsmidler*.

På Kirkemøtet 2015 skal det gjøres et nytt vedtak som gjelder fordeling av tilskuddsmidler for budsjettåret 2016.

I statsbudsjettet for 2015 er tilskuddspostene 75 og 77 slått sammen til en post: Post 75, Tilskudd til trosopplæring og andre kirkelige formål, kan overføres.

Dette innebærer at det ikke lenger bevilges egne midler til trosopplæring. At beløp på posten kan overføres innebærer at ubrukte midler i 2015 kan overføres til 2016.

Høringsnotatet, *Staten og Den norske kirke - et tydelig skille*, av 2. september 2014, markerer et nytt skritt i arbeidet med å gi Kirkemøtet økte budsjettfullmakter.

Hvis Den norske kirke blir et eget rettssubjekt fra 1. januar 2017 blir Kirkemøtet tilskuddsmottaker av hele rammetilskuddet fra staten. Dette innebærer at det må utarbeides og vedtas et helt nytt økonomireglement for Den norske kirke.

Det statlige økonomireglementet gjelder kun så lenge kirken er en del av statsforvaltningen.

Når dette opphører må det derfor erstattes av et nytt reglement tilpasset andre bestemmelser. Et nytt økonomireglement berører økonomiforvaltningen for Kirkerådet, Bispemøtet og bispedømmerådene, da rammene til de ulike virksomhetene vil tildeles av Kirkemøtet og ikke av departementet.

Kirkerådet arbeider for at et slikt reglement kan behandles på KM 2016. Dette vil danne grunnlaget for fordeling av budsjettet for 2017. Dette er bakgrunnen for at Kirkemøtet i 2017 er lagt til januar.

Det foreslås derfor for Kirkemøtet å følge de samme prinsipper og fordelingsnøkler som ble vedtatt på Kirkemøtet i 2014 for 2015 når midlene skal fordeles for 2016.

Forslag til vedtak

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å vedta følgende for disponering av tilskudd for budsjettåret 2016:

- 1) Tilskuddene på kap. 0340 post 75 fordeles i 2016 etter samme fordelingsnøkkel som ble benyttet av Kirkerådet i 2015.
- 2) De nasjonale tildelingskriteriene til trosopplæring følges inntil videre.

- 3) Reglementet for tilskuddsforvaltning for særskilte stillinger innen kirkelig undervisning og diakoni forlenges inntil videre.
- 4) Tilskudd til de kirkelige virksomhetene: Døvekirken, Stiftelsen Kirkeforskning, Kirkelig ressurscenter mot vold og seksuelle overgrep, Samisk bibeloversettelse, Oslo og Nidaros domkirker, Nasjonalt pilegrimssenter og Kristent arbeid blant blinde og svaksynte fordeles etter samme andel av bevilgningen som i 2015.

KR 53/14 Vedtak:

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å vedta følgende for disponering av tilskudd for budsjettåret 2016:

- 1) Tilskuddene på kap. 0340 post 75 fordeles i 2016 etter samme fordelingsnøkkel som ble benyttet av Kirkerådet i 2015.
- 2) De nasjonale tildelingskriteriene til trosopplæring følges inntil videre.
- 3) Reglementet for tilskuddsforvaltning for særskilte stillinger innen kirkelig undervisning og diakoni forlenges inntil videre.
- 4) Tilskudd til de kirkelige virksomhetene: Døvekirken, Stiftelsen Kirkeforskning, Kirkelig ressurscenter mot vold og seksuelle overgrep, Samisk bibeloversettelse, Oslo og Nidaros domkirker, Nasjonalt pilegrimssenter og Kristent arbeid blant blinde og svaksynte fordeles etter samme andel av bevilgningen som i 2015.

KR 54/14 Vigsling og liturgisk drakt for kantor

Sammendrag

Saken *Vigsling og liturgisk drakt for kantorer* legges med dette fram for Kirkemøtet 2015. Dokumentet drøfter to alternative forslag til spørsmålet om vigsling av kantor og liturgisk tjenstedrakt. Problemstillingene har vært på høring og det anbefalte forslaget var å endre vigslingsordningen fra å være obligatorisk til å bli en *frivillig ordning med forbønn* ved inngangen til tjenesten som kantor i Den norske kirke. En korkappe (eller en svart *cassock*) skulle kunne brukes av alle kirkemusikere som liturgisk drakt, og med *røklin* (en kort hvit messeskjorte) over denne for dem som fikk en slik forbønns handling for sin tjeneste som kantor. Det alternative forslaget var å fremholde vigsling av kantor som en *obligatorisk* ordning, nærmere forstått som en vigsling ved en biskop til en

livslang tjeneste under biskopens særlig tilsyn. En skråstilt stola ble foreslått som vigslingstegn over en alba.

Høringen viser et klart *flertall* for å videreføre dagens ordning med vigsling til kantortjeneste i Den norske kirke. Tilslutningen gis med forbehold om at ordningen må praktiseres med «romslighet». Et *mindretall* av høringssvarene støtter et forslag om å endre dagens ordning til en frivillig forbønnshandling.

Høringen reiser også spørsmålet om *liturgisk drakt* for kantorer. Her er det ulike syn, de som støtter forslaget om frivillig forbønnshandling fremmer et syn hvor den enkelte kirkemusikers egne preferanser, eller menighetens tradisjon, legger føringen for liturgisk drakt. Instansene som støtter en videreføring av obligatorisk vigsling, heller mot alba og skråstilt stola med passende symbolikk.

Saken ble sendt i oktober 2014 til Bispemøtet for læremessig uttalelse. I BM 33/14 presiserer Bispemøtet at gjeldende forståelse av vigsling er at hver tjeneste har en selvstendig egenart og en selvstendig teologisk forankring, og dermed begrunnes i kirkens felles oppdrag og teologisk forankring som den enkelte tjeneste har. Følgelig må vigslingshandlingen være obligatorisk og gjelde for alle.

Selv om høringen anmoder om fleksibilitet og pragmatisme i håndhevelse av ordningen, er ikke dette i tråd med Bispemøtets forståelse av vigsling til kirkelig tjeneste, nedfelt i BM 03/10. Vigsling kan ikke forstås som et rent personlig anliggende, selv om de personlige sider ved en slik handling også er viktige. Men personlige overbevisninger kan ikke være konstituerende for forståelse av vigsling i kirkens ordninger. Vigsling knyttes derimot til det som er kirkens grunnleggende oppdrag, og viser at kantorenes tjeneste er sentral i gudstjenestefeiringen.

Selv om BM 33/14 ikke nevner liturgisk drakt for kantorer, er det nærliggende å sitere BM 32/14, som omhandler kateketers liturgisk drakt: «Når stola er innført som del av tjenestedrakt for diakoner, kan Bispemøtet ikke finne avgjørende læremessige innvendinger mot at også kateketene, som vigslet tjenestegruppe, skal kunne benytte stola».

Kirkerådet foreslår på denne bakgrunn at vigsling av kantorer videreføres som en obligatorisk ordning og at alba sammen med skråstilt stola (med passende symbolikk) også vil kunne gjelde som liturgisk drakt for kantorer.

Forslag til vedtak

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å gjøre følgende vedtak:

1. Det vigsles til kantortjeneste i Den norske kirke.
2. Det settes inn egnede tiltak for å styrke bevisstgjøring og praksis om ordningen.
3. Vigslet kantor bruker alba med skråstilt stola som liturgisk bekleddning.
4. Kirkerådet bes om å utarbeide nærmere retningslinjer for bruk og utforming av skråstola for kantor.

5. Kirkerådet bes om å revidere ordningen for «Vigsling til kantortjeneste» i tråd med endringene i hovedgudstjenestens liturgi, og følgende rubrikk legges inn etter Herrens bønn ved punkt 10: «*Stolaen legges på den vigslede*».
6. Kirkemøtet ber om at det arbeides videre med spørsmål knyttet til rekruttering, utdanning og forslag til styrking av kantortjenesten i menighetene på bakgrunn av høringsdokumentet og høringen.
7. Kirkemøtet oppfordrer Bispemøtet til å ta initiativ til å etablere en ordning for «Veien til vigslet tjeneste» for de vigslede stillingene i samarbeid med arbeidsgiverrepresentant for disse stillingene.

Ivar Braut fremmet følgende forslag:

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å gjøre følgende vedtak:

1. Ordning med vigsling av kantor avvikles. Det innføres i stredet en fast ordning for forbønn. Dette blir en obligatorisk ordning som ledes av biskop eller prost.
2. Kantor som allerede er vigslet kan bruke alba som liturgisk bekledning.
3. Kirkemøtet ber om at det arbeides videre med spørsmål knyttet til rekruttering, utdanning og forslag til styrking av kantortjenesten i menighetene på bakgrunn av høringsdokumentet og høringen.

Votering: Forslaget falt mot 3 stemmer.

KR 54/14 Vedtak:

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å gjøre følgende vedtak:

1. Det vigsles til kantortjeneste i Den norske kirke.
2. Det settes inn egnede tiltak for å styrke bevisstgjøring og praksis om ordningen.
3. Vigslet kantor bruker alba med skråstilt stola som liturgisk bekledning.
4. Kirkerådet bes om å utarbeide nærmere retningslinjer for bruk og utforming av skråstola for kantor.
5. Kirkerådet bes om å revidere ordningen for «Vigsling til kantortjeneste» i tråd med endringene i hovedgudstjenestens liturgi, og følgende rubrikk legges inn etter Herrens bønn ved punkt 10: «*Stolaen legges på den vigslede*».
6. Kirkemøtet ber om at det arbeides videre med spørsmål knyttet til rekruttering, utdanning og forslag til styrking av kantortjenesten i menighetene på bakgrunn av høringsdokumentet og høringen.
7. Kirkemøtet oppfordrer Bispemøtet til å ta initiativ til å etablere en ordning for «Veien til vigslet tjeneste» for de vigslede stillingene i samarbeid med arbeidsgiverrepresentant for disse stillingene.

KR 55/14 Undervisningstjenesten i Den norske kirke

Sammendrag

Saken *Undervisningstjenesten i Den norske kirke* legges med dette fram for Kirkemøtet 2015. I forlengelsen av de siste årenes avklaringer og vedtak vedrørende diakontjenesten i Den norske kirke behandles nå spørsmål om tjenesteforståelse, vigsling og liturgisk bekledning for de øvrige vigslede stillingsgruppene, kateket og kantor.

Kirkemøtets behandling av «Undervisningstjenesten i Den norske kirke» har som mål å sikre at kirkens undervisningsoppdrag tilrettelegges på en måte som svarer til dagens situasjon og behov. Det vil danne grunnlag for fortsatt utvikling og kvalitet på kirkens undervisningstjeneste, bidra til rekruttering og skape motiverte og dedikerte medarbeidere.

Gjennom trosopplæringsreformen har undervisningstjenesten i Den norske kirke blitt vesentlig utbygget i løpet av de siste ti årene. Det er etablert et stort antall nye undervisningsstillinger i menighetene. Medarbeidere med hovedvekt på ulike pedagogiske utdanninger er rekruttert inn i disse stillingene og bidrar til at kirkens faglige kompetanse har blitt styrket og utvidet på en verdifull måte.

På grunn av den utviklingen som har skjedd med undervisningstjenesten i Den norske kirke de siste ti årene omhandler denne saken undervisningstjenesten i Den norske kirke som helhet. Spørsmål om stillingsstruktur, kompetansekrav, vigsling, gudstjenestelige funksjoner og liturgisk drakt har vært utredet i denne prosessen og var gjenstand for høring våren 2014.

Da saken var på høring pekte mange av høringsinstansene på at det er verdifullt at strukturen har fleksibilitet for å etablere stillinger med ulik innretning og gir rom for medarbeidere med ulik kompetanse. Samtidig vektlegges behovet for høy kompetanse i disse stillingene og at det er ønskelig at flere av de som arbeider med undervisning i kirken kan bli kvalifisert som menighetspedagog og for vigsling til katekettjeneste. Etablering av en ordning for «Veien til vigslet tjeneste» for kateket, diakon, og kantor vil fremme tverrfaglighet, identitet og rolleforståelse for de vigslede tjenestegruppene. Ordningen kan koordineres med elementer i «Veien til prestatjeneste».

Gudstjenestens sentrale plass i kirkens undervisning gjør det naturlig og ønskelig med et tverrfaglig samarbeid om planlegging og gjennomføring av de gudstjenestene der menighetens undervisningsoppdrag på en særlig måte står i fokus. Det er ikke ønskelig at en konsekvens av dette blir at prestens rolle i kirkens undervisning blir svekket. Om kateketer og sakramentsforvaltning uttaler Bispemøtet i BM sak 32/14:

«Sakramentsforvaltningen er i vår kirke tillagt prestatjenesten. Biskopen kan likevel gi kateketer fullmakt i særskilte tilfeller, jf Tjenesteordning for biskoper, paragraf 10. Bispemøtet ser behov for å oppdatere retningslinjer for kateketers og diakoners gudstjenestelige funksjoner.» At sakramentsforvaltning normalt ikke inngår i kateketens

tjeneste men kan forekomme i særskilte tilfeller, er i tråd med forståelsen som formidles gjennom høringssvarene. En mer ensartet praksis når det gjelder biskopens fullmakt til sakramentsforvaltning bør inngå i arbeidet med å oppdatere retningslinjene for kateketens og diakonens gudstjenestelige funksjoner, slik at retningslinjene blir i tråd med gjeldende praksis.

Forslaget om at vigslet kateket i liturgisk tjeneste bærer alba med stola får bred støtte i høringen. Flertallet foreslår skrå stola, begrunnet i behovet for å synliggjøre ulikheten mellom prest og kateket.

Forslag til vedtak

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å gjøre følgende vedtak:

Kirkens undervisningstjeneste springer ut av kirkens identitet og oppdrag. Kjennskap til kristen tro er av avgjørende betydning for kirken. Undervisningstjenesten er forankret i et rikt bibelteologisk materiale.

1. Kirkemøtet legger til grunn at den etablerte stillingsstrukturen for kirkelige undervisningsstillinger med kateket, menighetspedagog og menighetsarbeider ivaretar tilstrekkelig rammeverk og fleksibilitet for arbeidstakere og arbeidsgivere.
2. Det vigsles til katekettjeneste i Den norske kirke.
3. Kirkemøtet ber om at det legges til rette for at flere undervisningsmedarbeidere kan vigsles til katekettjeneste. Dette kan gjøres ved å benytte Kirkerådets anledning til å godkjenne personer med annen faglig jevngod og relevant utdanning/ praksis som kateket og ved å etablere en ordning for godkjenning av personer med særlige kvalifikasjoner for katekettjeneste.
4. For tilsetning som menighetspedagog kreves utdanning på bachelornivå som inneholder minimum 30 studiepoeng pedagogikk og 30 studiepoeng kristendomskunnskap.
5. «Retningslinjer for kateketens og diakonens liturgiske funksjoner» oppdateres, både i lys av gudstjenestereformen og en mer adekvat beskrivelse av undervisningstjenestens plass i gudstjenesten. I tillegg til en helhetlig gjennomgang av retningslinjene, endres setningen «Kateketens tjeneste omfatter ikke forvaltning av sakramentene» til «Kateketens tjeneste omfatter *normalt* ikke forvaltning av sakramentene».
6. Vigslet kateket bruker alba med skråstilt stola som liturgisk bekledning.
7. Kirkerådet bes om å fastsette nærmere retningslinjer for bruk og utforming av skråstola for kateket.
8. I ordning for «Vigsling til katekettjeneste» tas følgende rubrikk inn etter siste ledd, punkt 7: «*Stolaen legges på den vigslede.*»

9. Kirkemøtet oppfordrer Bispemøtet til å ta initiativ til å etablere en ordning for «Veien til vigslet tjeneste» for de vigslede stillingene i samarbeid med arbeidsgiverrepresentant for disse stillingene

Runar Godø fremmet følgende forslag til nytt vedtakspunkt 5:

5a. *Retningslinjer for kateketens og diakonens liturgisk funksjoner* oppdateres, både i lys av gudstjenestereformen og en mer adekvat beskrivelse av undervisningstjenestens plass i gudstjenesten.

5b. Forslag til nye retningslinjer legges frem for KM 2016.

5c. I tillegg til en helhetlig gjennomgang av retningslinjene, endres setningen «Kateketens tjeneste omfatter ikke forvaltning av sakramentene» til «Kateketen kan forvalte sakramentene når dette skjer innen rammen av kirkens undervisningstjenesten.»

Forslag oversendt fra SKR, nytt punkt 10:

10. Intensjonen i Strategiplan for samisk kirkeliv tas med i det videre arbeidet med saken.

Fornytt forslag fra administrasjonen punkt 5:

5. *Retningslinjer for kateketens og diakonens liturgisk funksjoner* oppdateres, både i lys av gudstjenestereformen og en mer adekvat beskrivelse av undervisningstjenestens plass i gudstjenesten.

Votering:

Administrasjonens forslag punkt 5: Vedtatt med 8 stemmer. Godøs forslag har dermed falt.

SKRs forslag: Vedtatt med 13 stemmer

KR 55/14 Vedtak:

Kirkens undervisningstjeneste springer ut av kirkens identitet og oppdrag. Kjennskap til kristen tro er av avgjørende betydning for kirken. Undervisningstjenesten er forankret i et rikt bibelteologisk materiale.

1. Kirkemøtet legger til grunn at den etablerte stillingsstrukturen for kirkelige undervisningsstillinger med kateket, menighetspedagog og menighetsarbeider ivaretar tilstrekkelig rammeverk og fleksibilitet for arbeidstakere og arbeidsgivere.
2. Det vigsles til katekettjeneste i Den norske kirke.
3. Kirkemøtet ber om at det legges til rette for at flere undervisningsmedarbeidere kan vigsles til katekettjeneste. Dette kan gjøres ved å benytte Kirkerådets anledning til å godkjenne personer med annen faglig jevn god og relevant utdanning/ praksis som kateket og ved å etablere en ordning for godkjenning av personer med særlige kvalifikasjoner for katekettjeneste.

4. For tilsetting som menighetspedagog kreves utdanning på bachelornivå som inneholder minimum 30 studiepoeng pedagogikk og 30 studiepoeng kristendomskunnskap.
5. «Retningslinjer for kateketens og diakonens liturgiske funksjoner» oppdateres, både i lys av gudstjenestereformen og en mer adekvat beskrivelse av undervisningstjenestens plass i gudstjenesten.
6. Vigslet kateket bruker alba med skråstilt stola som liturgisk bekledning.
7. Kirkerådet bes om å fastsette nærmere retningslinjer for bruk og utforming av skråstola for kateket.
8. I ordning for «Vigsling til katekettjeneste» tas følgende rubrikk inn etter siste ledd, punkt 7: «*Stolaen legges på den vigslede.*»
9. Kirkemøtet oppfordrer Bispemøtet til å ta initiativ til å etablere en ordning for «Veien til vigslet tjeneste» for de vigslede stillingene i samarbeid med arbeidsgiverrepresentant for disse stillingene
10. Intensjonen i Strategiplan for samisk kirkeliv tas med i det videre arbeidet med saken

Enstemmig vedtatt

KR 56/14 Prinsipper for kirkebygg

Sammendrag

Saken omhandler teologiske, historiske og kirkerettslige perspektiver på kirkebygg. Denne saken må ses i sammenheng med tre regelverk for kirker som også behandles på Kirkemøtet.

De teologiske og historiske overveielserne redegjør for hvorfor kirken trenger kirker og hva som er et økumenisk-luthersk kirkerom.

De kirkerettslige sidene ved saken gjelder fire ulike områder:

-Bruken av ordene vigsling og velsignelse vedrørende henholdsvis kirker og kirkelige lokaler. Her foreslås det at begrepet vigsling brukes om kirker og begrepet *innvielse* om kirkelige lokaler.

-Spørsmål knyttet til utleie av kirken til andre livssynssamfunn og religioner enn kristne og om muligheten for å innføre livssynsnøytrale rom som del av vigslet kirkerom. Det foreslås her at kirkerommet ikke skal leies ut til andre enn kristne trossamfunn og at livssynsnøytrale rom ikke bør være del av kirkerommet i en vigslet kirke.

-Spørsmål knyttet til kirken som selvstendige bygg hvor det foreslås at kirken skal være et selvstendig bygg, med mulighet for at kirke nr. 2 i soknet kan være del av annet bygg, når det eies av soknet.

- Muligheter for langtidsutleie av kirker, om eventuelle godkjenningsordninger for slik utleie og om myndighet til å nedlegge eller avhende kirker. Her foreslås at det i et fremtidig regelverk bør gis mulighet for langtidsutleie, men en vil ikke konkludere i spørsmål om godkjenningsordninger ved utleie og om myndighet til nedleggelse og avhending av kirker før ny kirkeordning er nærmere avklart.

Saken har vært på høring og alle forslag som fremmes har bred tilslutning blant høringsinstansene. Saken har vært forelagt BM som ikke hadde noen læremessige innvendinger.

Forslag til vedtak

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å gjøre følgende vedtak:

1. Kirkemøtet finner at saken om Prinsipper for kirkebygg gir et godt grunnlag for Kirkemøtets videre arbeid med kirkebyggsaker og for hovedprinsippene som bør ligge til grunn i et fremtidig regelverk for kirkebygg.
2. Kirkemøtet slutter seg til hovedkonklusjonene om de to hovedspørsmålene:
1) Hvorfor trenger kirken kirker, og 2) Hva er et økumenisk-luthersk kirkerom.
3. Betegnelsen *vigsling* brukes om kirker og betegnelsen *innvielse* om lokaler til kirkelig bruk.
4. Kirkemøtet anbefaler at Kirkerådet utreder om ordet *innvielse*, og ikke *vigsling*, bør brukes om kirkegårder og gravlunder.
5. Kirkerommet kan kun leies ut for seremonier i kristne trossamfunn.
6. Livssynsnytrale rom skal ikke inngå som deler av kirkerommet i en vigslet kirke.
7. Kirkebygg skal som hovedregel være et selvstendig bygg som eies av soknet, med mulighet for at kirke nr. 2 i soknet kan være del av annet bygg, når det eies av soknet.
8. I et fremtidig regelverk bør det gis mulighet for langtidsutleie av kirkebygg.
9. Ved en eventuell nedleggelse eller avhending av et kirkebygg anbefaler Kirkemøtet at de sju vurderingstemaene som foreslås i Høring om kirkebygg, følges.
10. Kirkemøtet anbefaler å gjøre kirkerommet mer tilgjengelig og åpent for privat bønn, stillhet og meditasjon.

KR 56/14 Vedtak:

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å gjøre følgende vedtak:

1. Kirkemøtet finner at saken om Prinsipper for kirkebygg gir et godt grunnlag for Kirkemøtets videre arbeid med kirkebyggsaker og for hovedprinsippene som bør ligge til grunn i et fremtidig regelverk for kirkebygg.

2. Kirkemøtet slutter seg til hovedkonklusjonene om de to hovedspørsmålene:
 - 1) Hvorfor trenger kirken kirker, og 2) Hva er et økumenisk-luthersk kirkerom.
3. Betegnelsen *vigsling* brukes om kirker og betegnelsen *innvielse* om lokaler til kirkelig bruk.
4. Kirkemøtet anbefaler at Kirkerådet utreder om ordet *innvielse*, og ikke *vigsling*, bør brukes om kirkegårder og gravlunder.
5. Kirkerommet kan kun leies ut for seremonier i kristne trossamfunn.
6. Livssynsøytrale rom skal ikke inngå som deler av kirkerommet i en vigslet kirke.
7. Kirkebygg skal som hovedregel være et selvstendig bygg som eies av soknet, med mulighet for at kirke nr. 2 i soknet kan være del av annet bygg, når det eies av soknet.
8. I et fremtidig regelverk bør det gis mulighet for langtidsutleie av kirkebygg.
9. Ved en eventuell nedleggelse eller avhending av et kirkebygg anbefaler Kirkemøtet at de sju vurderingstemaene som foreslås i Høring om kirkebygg, følges.
10. Kirkemøtet anbefaler å gjøre kirkerommet mer tilgjengelig og åpent for privat bønn, stillhet og meditasjon.

Enstemmig vedtatt

KR 57/14 Kirkemøtet 2015 – Program og sakliste

Sammendrag

Det er Kirkerådet som i henhold til Kirkemøtets forretningsorden § 2-3 første og annet ledd, forbereder og tilrettelegger saker som skal behandles, og som har det praktiske ansvar for ytre opplegg og gjennomføringen av møtet.

Kirkerådet bes derfor på dette møtet å vedta en foreløpig sakliste og å drøfte programmet for Kirkemøtet 2015. Kirkemøtet 2015 finner sted i Trondheim, med møtestart torsdag 9. april og avslutning onsdag 15. april. Videre foreslås det i dokumentet kandidater til dirigentskap, komiteledere, tellekorps og nominasjonskomite.

Forslag til foreløpig sakliste inneholder 17 saker, hvorav 14 saker går til ordinær komitebehandling.

Forslag til vedtak

1. Kirkerådet vedtar følgende foreløpige sakliste for Kirkemøtet 2015:

KM 1/15 Innstilling fra protokollkomiteen

KM 2/15 Valg og oppnevninger

Valg av dirigentskap

- Valg av tellekorps
 - Fordeling av medlemmer på komiteer
 - Valg av komiteledere
 - Valg av nominasjonskomite for KM 2016-2020
 - KM 3/15 Orienteringssaker
 - KM 4/15 Den norske kirkes grunnlag
 - KM 5/15 Utprøving av liturgisk musikk
 - KM 6/15 Vigsling og liturgisk drakt for kantor
 - KM 7/15 Undervisningstjenesten i Den norske kirke
 - KM 8/15 Statsbudsjettet 2016. Tilskudsforvaltning
 - KM 9/15 Kirke og helse
 - KM 10/15 Staten og Den norske kirke – et tydelig skille. Høring
 - KM 11/15 Mindre endringer i Kirkemøtets forretningsorden
 - KM 12/15 Forskrift om ordning for døvemenigheter og døveprestetjenesten
 - KM 13/15 Opprettelse av samisk menighet i sørsamisk språkområde – permanent ordning
 - KM 14/15 Prinsipper for kirkebygg
 - KM 15/15 Regler for bruk av kirkene
 - KM 16/15 Regler om liturgisk inventar og utstyr
 - KM 17/15 Regler for bruk av kirkens klokker
2. Kirkerådet ber direktøren arbeide videre med planleggingen av Kirkemøtet 2015 ut fra de føringer som ble gitt i møtet.
 3. Kirkerådet vedtar den foreslåtte fordeling av sakene på de ulike kirkemøtekomiteene.
 4. Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å foreta valg og oppnevninger i henhold til de fremlagte forslag.
 5. Kirkerådet gir direktøren fullmakt til eventuelt å supplere listen over kandidater til de ulike verv dersom det skulle bli behov for det.

Vedtak KR 57/14

1. Kirkerådet vedtar følgende foreløpige saksliste for Kirkemøtet 2015:

- KM 1/15 Innstilling fra protokollkomiteen
- KM 2/15 Valg og oppnevninger
 - Valg av dirigentskap
 - Valg av tellekorps
 - Fordeling av medlemmer på komiteer
 - Valg av komiteledere
 - Valg av nominasjonskomite for KM 2016-2020

- KM 3/15 Orienteringssaker
- KM 4/15 Den norske kirkes grunnlag
- KM 5/15 Utprøving av liturgisk musikk
- KM 6/15 Vigsling og liturgisk drakt for kantor
- KM 7/15 Undervisningstjenesten i Den norske kirke
- KM 8/15 Statsbudsjettet 2016. Tilskuddsforvaltning
- KM 9/15 Kirke og helse
- KM 10/15 Staten og Den norske kirke – et tydelig skille. Høring
- KM 11/15 Mindre endringer i Kirkemøtets forretningsorden
- KM 12/15 Forskrift om ordning for døvemenigheter og døveprestetjenesten
- KM 13/15 Opprettelse av samisk menighet i sørsamisk språkområde – permanent ordning
- KM 14/15 Prinsipper for kirkebygg
- KM 15/15 Regler for bruk av kirkene
- KM 16/15 Regler om liturgisk inventar og utstyr
- KM 17/15 Regler for bruk av kirkens klokker

2. Kirkerådet ber direktøren arbeide videre med planleggingen av Kirkemøtet 2015 ut fra de føringer som ble gitt i møtet.
3. Kirkerådet vedtar den foreslåtte fordeling av sakene på de ulike kirkemøtekomiteene.
4. Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å foreta valg og oppnevninger i henhold til de fremlagte forslag.
5. Kirkerådet gir direktøren fullmakt til eventuelt å supplere listen over kandidater til de ulike verv dersom det skulle bli behov for det.

KR 58/14 Regler for bruk av kirkene

Sammendrag

Saken gjelder et forslag til reviderte Regler for bruk av kirkene. Høringen om kirkebygg som pågikk våren 2014 innebefattet også forslag til nytt regelverk.

Det var 3 hovedspørsmål til høringen om dette regelverket:

1. «Er dere enige i at Kirkemøtets regler gjelder kirkerommet og at regler for de øvrige rom fastsettes av menighetsrådet, jf. § 3 annet ledd?»
2. «Har dere merknader til at *midlertidige* installasjoner i forbindelse med arrangementer tas inn i regelverket, jf. § 4 siste ledd? Har dere merknader til at biskopen blir klageinstans?»
3. «Er det andre bestemmelser i Regler for bruk av kirkene som bør endres? Er det bestemmelser som bør tas inn eller tas ut? Hva er begrunnelsen for dette?»

Høringen viste bred tilslutning til de to første hovedspørsmålene og i stor grad til de andre bestemmelsene i forslaget. Samtidig kom det inn mange endringsforslag som det gjøres nærmere rede for i høringssammendraget.

Når en sammenlikner forslaget med gjeldende regelverk, er de mest vesentlige endringene følgende:

- Menighetsråd og prest behøver ikke søke biskopen om tillatelse til at ikke-kristne kan medvirke i et arrangement i kirkerommet (dialogmøte, intervju e.l.), jf. §§ 5 og 12.
- Det presiseres eksplisitt at kirkerommet ikke kan brukes av ikke-kristne tros- og livssynssamfunn til utøvelse av deres tro eller religion, jf. § 4.
- Det er presisert at reglene for bruk av kirkerommet gjelder for tilstøtende rom *når* disse slås sammen til et storrom, ellers ikke. Menighetsrådet fastsetter regler for bruk av andre rom i et kirkebygg enn kirkerommet, jf §§ 2 og 5.
- Menighetsrådet får myndighet til å innføre midlertidige installasjoner i kirkerommet, og biskopen er klageinstans, jf. § 5.
- Kirkerommets bruksformål presiseres også til å gjelde «stillhet, lystenning og bønn» , samt «trosopplæring, diakoni og kirkemusikk», jf § 5.
- Det innføres en bestemmelse om at når andre enn medlemmer av Den norske kirke låner kirken til dåp, vigsel eller gravferd og prest i Den norske kirke ikke forretter, skal handlingen forrettes av «pastor/prest fra et annet kristent trossamfunn», jf. § 8.
- Regelverket er omformet mer i tråd med vanlig praksis for regelverk i dag.

Bispemøtet behandlet saken i oktober 2014 og gav følgende beskrivelse og vurdering av det reviderte forslaget til Regler for bruk av kirkene:

Generelt synes regelendringene å være praktiske tillempninger som er i samsvar med forsvarlig bruk og vektlegging av lokal beslutningsmyndighet i kirken. Til punktet om midlertidige installasjoner viser kirkerådets saksfremstilling til et behov for å presisere hva som menes med «midlertidig» i en ny og justert veiledning til Regler for bruk av kirkene. Dette kan være av betydning for ikke å uthule det regelverket som skal ivareta den gjennomførte liturgiske karakter i kirkerommene. Det er likevel ikke grunn til å hevde at noen av de foreslåtte endringene kan være i strid med en evangelisk luthersk lære. (BM 34/14)

Regelteksten som med dette legges fram er noe justert i forhold til teksten i høringen og i høringssammendraget. Endringene handler kun om språklig og juridisk klarhet og konsistens.

Forslag til vedtak:

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å fatte følgende vedtak:

1. Kirkemøtet vedtar forslaget til *Regler for bruk av kirkene*.
2. Kirkerådet bes om å utarbeide en justert veiledning til Regler for bruk av kirkene.
3. Regelverk til vedtak:

Regler for bruk av kirkene

Reglene gjelder for bruk av de vigslede kirkerom utenom de forordnede gudstjenester og kirkelige handlinger.

Kapittel 1. Alminnelige bestemmelser

§ 1. Formål

Kirken er vigslet til bruk for gudstjenester og kirkelige handlinger og skal gjennom sin bruk tjene til Guds ære og menighetens oppbygging.

Gjennom forkynnelse av Guds ord, forvaltning av sakramentene og annen kirkelig virksomhet, er kirken det sentrale samlingssted for menighetens gudstjenestelige og religiøse liv.

Formålet er å gi regler for hva kirkene kan brukes til, hvem som kan bruke kirken og hvem som har beslutningsmyndighet til å låne ut kirken.

§ 2. Virkeområde

Reglene gjelder for all bruk av kirkerommet, jf. § 3 bokstav b), når ikke annet er bestemt for forordnede gudstjenester og kirkelige handlinger i tjenesteordning for menighetsprest, prost eller biskop eller i særskilt unntak fra disse regler eller med hjemmel i disse regler. Bruk av kirken til gudstjenester og kirkelige handlinger går foran annen bruk etter §§ 5, 7 og 12.

Så langt de passer får reglene også anvendelse på bruk av andre rom i kirken, jf. § 3 bokstav c), og bruk av andre kirker, kapeller, kirkelokaler, forsamlingslokaler og interimskirker, jf. § 3 bokstav d). Nærmere regler om dette fastsettes av menighetsrådet.

Der kirkerommet og tilstøtende rom kan slås sammen til et storrom, gjelder disse reglene når kirkerommet utvides med tilstøtende rom.

§ 3. Definisjoner

I dette regelverket betyr:

- a. Kirke: Kirke eller kapell som er godkjent av Kongen eller departementet, eller som er kirke fra gammelt av, jf. kirkeloven § 17.
- b. Kirkerommet: Den delen av kirkebygningen som utgjør selve kirkerommet med alter, korparti, hovedskip samt eventuelt sideskip og galleri.
- c. Andre rom i kirken: Rom som faller utenfor kirkerommet.
- d. Andre kirker, kapeller, kirkelokaler, forsamlingslokaler og interimskirker: Bygg som er godkjent og innviet til permanent eller midlertidig kirkelig bruk.
- e. Prest: Fast utnevnt eller tilsatt menighetsprest (sokneprest, kapellan eller prost i tjeneste som menighetsprest) samt vikarer for slike prester.

§ 4. *Generelle bestemmelser*

Kirkens formål er bestemmende for avgjørelser om bruk av kirken, jf. § 1. Bruken av kirken er underlagt biskopens tilsynsmyndighet. Kirken med tilbehør skal behandles forsvarlig og med respekt. Kirken må ikke brukes til politisk møte eller virksomhet. Kirken må ikke brukes til kommersielle formål. Kirkerommet kan ikke brukes av ikke-kristne tros- og livssynssamfunn til utøvelse av deres tro eller religion.

Kapittel 2. Menighetsrådets bruk av kirken

§ 5. *Bruksformål*

Menighetsrådet kan bruke menighetens kirke til

- a) gudstjenester,
- b) oppbyggelige møter,
- c) trosopplæring, diakoni og kirkemusikk,
- d) stillhet, lystenning og bønn,
- e) kirkelige konserter og
- f) andre kirkelige og kulturelle arrangementer som faller inn under formålet i §1 og som ikke strider mot § 4 tredje til sjette ledd.

Til slike arrangementer som nevnt i første ledd, kan menighetsrådet invitere til å medvirke også personer som ikke er medlem av Den norske kirke.

Menighetsrådet kan plassere midlertidige installasjoner i kirkerommet i forbindelse med arrangementer nevnt i § 5 første ledd.

Menighetsrådet kan bruke kirken til avholdelse av egne møter, menighetsmøter og kirkevalg.

§ 6. *Klage*

Menighetsrådets avgjørelse etter § 5 kan påklages til biskopen. Biskopens avgjørelse av klagen kan ikke påklages.

Klageberettiget er ethvert medlem av menighetsrådet, samt kirkelig ansatte som har soknet som tjenestested (særskilt arbeidsområde).

Klagefristen er tre uker. Fristen løper fra det tidspunktet den klageberettigede har fått eller burde ha skaffet seg kjennskap til avgjørelsen.

Klagen har ikke oppsettende virkning med mindre dette blir bestemt av menighetsrådet eller biskopen.

For øvrig gjelder reglene om klage i forvaltningsloven kapittel VI.

Kapittel 3. Menighetsrådets utlån av kirken

§ 7. Utlån til medlemmer av Den norske kirke

Til medlemmer av Den norske kirke kan menighetsrådet låne ut kirken til

- a) gudstjenester,
- b) oppbyggelige møter,
- c) trosopplæring, diakoni og kirkemusikk,
- d) stillhet, lystenning og bønn,
- e) kirkelige konserter og
- f) andre kirkelige og kulturelle arrangementer som faller inn under formålet i § 1 og som ikke strider mot § 4 tredje til sjette ledd.

§ 8. Utlån til andre enn medlemmer av Den norske kirke

Menighetsrådet kan låne ut kirken til medlemmer av andre kristne trossamfunn enn Den norske kirke til formål som nevnt i § 7 samt til dåp, vigsel og gravferd som ikke skal forrettes av ordinert prest i Den norske kirke, men av pastor eller prest fra et annet kristent trossamfunn.

§ 9. Saksbehandling

Menighetsrådets avgjørelser etter §§ 7 og 8 anses som enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2. Saksbehandlingen skal skje i samsvar med forvaltningsloven kapittel IV og V.

§ 10. Klage og omgjøring

Menighetsrådets vedtak etter §§ 7 og 8 kan påklages til biskopen. Biskopens avgjørelse av klagen kan ikke påklages.

Klageberettiget er, foruten de som har søkt om å få låne kirken, ethvert medlem av menighetsrådet samt andre med rettslig klageinteresse.

Klagefristen er tre uker. Fristen løper fra det tidspunktet underretning om vedtaket er kommet frem til den klageberettigede eller han på annen måte har fått eller burde ha skaffet seg kjennskap til vedtaket.

For øvrig gjelder reglene om klage og omgjøring i forvaltningsloven kapittel VI.

§ 11. *Betaling for bruk av kirken*

Innenfor de rammer som er satt i kirkeloven § 20 første og annet ledd, kan kirkelig fellestråd kreve betaling for bruk av kirken etter nærmere regler godkjent av bispedømmerådet.

Kapittel 4. Prestens bruk av kirken

§ 12. *Menighetsprestens bruk av kirken*

I tillegg til forordnede gudstjenester og kirkelige handlinger kan presten bruke kirkene i de sokn som presten har som tjenestested (særskilt arbeidsområde) til ekstraordinære gudstjenester, foredrag og andre arrangementer som fremmer menighetens oppbyggelse.

Er det flere fast tilsatte prester i vedkommende menighet, skal de samarbeide om bruksfordelingen. Blir de ikke enige, avgjør biskopen spørsmålet. Menighetsrådet skal uttale seg på forhånd.

Den presten som bruker kirken i medhold av første ledd, kan invitere til å medvirke også personer som ikke er medlem av Den norske kirke, men presten kan ikke låne ut kirken til disse.

§ 13. *Tilsyn*

Menighetsrådet kan bringe prestens disposisjoner etter § 12 inn for biskopen, jf. § 4 annet ledd.

§ 14. *Biskopens bruk av kirken*

Biskopen kan selv eller ved annen prest forrette gudstjenester og bruke kirkene i sitt bispedømme på samme måte som menighetsprestene. I slike tilfelle har biskopen fortrinnsrett til bruk av kirken.

Kapittel 5. Forholdet mellom menighetsråd og prest

§ 15. *Samarbeid og gjensidig informasjon*

Menighetsråd og prest skal samarbeide om bruk av kirken slik at denne best mulig tjener til Guds ære og menighetens oppbyggelse.

Menighetsråd og prest skal på forhånd gi hverandre informasjon om den planlagte bruken av kirken. Informasjonen skal så vidt mulig gis i så god tid at mottaker får mulighet til å innrette seg eller eventuelt komme med innsigelser.

Presten har fortrinnsrett til bruk av kirken til gudstjenester, vigslor og begravelser.

Dersom det oppstår tvil om forholdet mellom henholdsvis prestens bruk og menighetsrådets bruk eller utlån av kirken, avgjør biskopen spørsmålet.

Kapittel 6. Andre generelle regler

§ 16. *Generelle plikter for bruker av kirken*

Den som bruker kirken, skal sørge for at alt går sømmelig for seg og at kirken med tilbehør behandles forsvarlig og med respekt.

§ 17. *Adgang til kirken*

Enhver har adgang til de arrangementer som holdes i kirken. En person kan bare bortvises dersom han forstyrrer arrangementet eller krenker kirkens verdighet.

Ved bruk av kirken til vigslar og begravelser kan presten utfra sitt pastorale skjønn i særlige tilfeller bestemme at handlingen skal foregå for lukkede dører.

§ 18. *Inngangspenger*

Det kan ikke tas betaling for adgang til kirken bortsett fra ved kirkekonsertar og andre kulturelle arrangementer hvor kirkelig fellesråd i henhold til § 11 har samtykket i at det tas betaling for bruk av kirken.

Innkrevning av inngangspenger bør ikke skje i selve kirkerommet.

Kapittel 7. Ikrafttredelse og oppheving av eldre bestemmelser

§ 19. *Ikrafttredelse*

Disse reglene trer i kraft straks.

§ 20. *Opphevelse av eldre bestemmelser*

Med virkning fra ikrafttredelsen, jf. § 19, oppheves de tidligere gjeldende Regler om bruk av kirken av 15. november 1991 med senere endringer.

§ 21. *Mindre endringer*

Kirkemøtet gir Kirkerådet myndighet til å foreta mindre endringer i reglene.

Vedtak KR 58/14

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å fatte følgende vedtak:

1. Kirkemøtet vedtar det fremlagte forslaget til *Regler for bruk av kirkene*.
 2. Kirkerådet bes om å utarbeide en justert veiledning til Regler for bruk av kirkene.
- Enstemmig vedtatt

KR 59/14 Kirkemøtet 2015 – Valg

Se sak KR 57/14 – Kirkemøtet 2015 – Program og saksliste

KR 60/14 Gudstjenestereformen – prosess og evaluering

Sammendrag

Kirkemøtet i 2017 er flyttet fra april til januar. I lys av dette har Kirkerådets sekretariat og Nemnd for gudstjenesteliv (NFG) gått gjennom tidsplan for revisjon av gudstjenestereformen.

Saksdokumentet foreslår en justering av tidsplanen slik at sak om Liturgisk musikk legges fram til Kirkemøtet i 2017 etter forutgående høring. Likeens fremmes revisjon av dåpsliturgien i 2017, mens hovedgudstjenesten foreslås behandlet i 2018.

Regelverk for liturgisaker forutsetter en omfattende behandlingsprosess for å fremme liturgisaker til Kirkemøtet. Endringene foreslås for å sikre god saksbehandling og tilstrekkelig rom for høringene. Forslaget tar også hensyn til de omfattende høringsprosesser som vil pågå i samme tidsrom knyttet til endringer i Kirkeordningen.

Forslag til vedtak

1. Kirkerådet slutter seg til forslaget om å justere prosessen og tidsplanen for arbeidet med å forberede vedtak i Kirkemøtet om ulike deler av gudstjenestereformen.
2. Kirkerådet ber administrasjonen om å kommunisere dette til menighetene.

Vedtak KR 60/14

1. Kirkerådet slutter seg til forslaget om å justere prosessen og tidsplanen for arbeidet med å forberede vedtak i Kirkemøtet om ulike deler av gudstjenestereformen.
2. Kirkerådet ber administrasjonen om å kommunisere dette til menighetene.

KR 61/14 Mindre endringer i Kirkemøtets forretningsorden

Sammendrag

I forbindelse med gjennomføring av *demokratireformen* ble det utarbeidet særskilte regler for de kirkelige valg 2009 og 2011. Reglene hadde som konsekvens at Kirkemøtet samtidig vedtok noen endringer i annet regelverk vedtatt av Kirkemøtet. Kirkerådet foreslår i denne saken at de midlertidige endringene vedtatt av Kirkemøtet i 2008 og 2010 for de særskilte valgperiodene 2010-2011 og 2012-2015 blir videreført permanent.

Det foreslås derfor mindre endringer i følgende regelverk:

Regler om formene for menighetsrådets og kirkelig fellesråds virksomhet
Kirkemøtets forretningsorden
Statutter for Mellomkirkelig råd
Statutter for Samisk kirkeråd
Regler for valg av Kirkeråd

Forslag til vedtak

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å fatte følgende vedtak:

1. Kirkemøtet fastsetter følgende endringer i *Regler om formene for menighetsrådets og kirkelig fellesråds virksomhet*

§§ 1-1 og 1-2 skal lyde:

1. Menighetsrådet trer i funksjon 1. november i valgåret. Valgperioden strekker seg til og med 31. oktober i valgperiodens siste år. Kirkelig fellesråd trer i funksjon 1. desember i valgåret. Valgperioden strekker seg til og med 30. november i valgperiodens siste år.

Menighetsråd med fellesrådsfunksjoner trer i funksjon som menighetsråd 1. november i valgåret, og i fellesrådsfunksjonene 1. desember i valgåret.

*2. Konstituerende møte i det nyvalgte menighetsrådet avholdes innen utgangen av oktober i valgåret. Konstituerende møte i det nyvalgte kirkelig fellesråd avholdes innen utgangen av november i valgåret. Møtet kalles sammen av lederen av *det fratredende* rådet med minst 14 dagers varsel. Det er vedtaksført når minst 2/3 av medlemmene er til stede.*

2. Kirkemøtet fastsetter følgende endringer i *Kirkemøtets forretningsorden*:

§ 1-3 skal lyde:

Kirkemøtet består av medlemmene av bispedømmerådene og leder av Samisk kirkeråd.

§ 1-4 første og andre ledd skal lyde:

Med tale- og forslagsrett møter:

- *leder av Mellomkirkelig råd, såfremt vedkommende ikke er valgt medlem av Kirkemøtet*
- 4 representanter for Ungdommens kirkemøte
- 1 representant for hver av de tre teologiske fakultetene, oppnevnt av fakultetet selv
- *Avtroppende medlemmer av Kirkerådet.*

Med talerett møter:

- Kirkerådets direktør
- Generalsekretærene i Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd
- 1 representant fra kirkeavdelingen i Kulturdepartementet
- *Representanter fra kirkesamfunn som Den norske kirke har kirkefelleskap med.*

3. Kirkemøtet fastsetter følgende endringer i *Statutter for Mellomkirkelig råd*:

§ 5 første ledd bokstav b) oppheves.

§ 5 første ledd bokstav c) til g) blir til § 5 første ledd bokstav b) til f).

§ 5 tredje og fjerde ledd skal lyde:

Representantene i pkt b-c oppnevnes for fire år av gangen.

Rådet trer i funksjon *umiddelbart* etter *Kirkemøtet* hvor valget har funnet sted.

§ 6 tredje ledd første punktum skal lyde:

Såfremt lederen ikke er valgt medlem av Kirkemøtet, møter lederen på Kirkemøtet med tale- og forslagsrett.

4. Kirkemøtet fastsetter følgende endringer i *Statutter for Samisk kirkeråd*:

§ 5 siste ledd skal lyde:

Rådet trer i funksjon *umiddelbart* etter *Kirkemøtet* hvor valget har funnet sted.

5. Kirkemøtet fastsetter følgende endringer i *Regler for valg av Kirkeråd*:

§ 1-2 skal lyde:

Kirkerådet velges for en periode på 4 år, og trer i funksjon *umiddelbart* etter *Kirkemøtet* hvor valget har funnet sted.

Sigurd Skollevoll fremmet følgende forslag til endring av §§ 1-1 og 1-2 2. avsnitt:

Menighetsråd med fellestrådsfunksjoner trer i funksjon *1. november*.

Votering: Forslaget falt mot 6 stemmer.

Vedtak KR 61/14

Kirkerådets vedtak er identisk med forslaget.
Enstemmig vedtatt.

KR 62/14 Budsjett 2015 for de sentralkirkelige råd kap. 0340 01 – kap. 3340.01

Sammendrag

Kirkerådets budsjett skal dekke virksomheten i Kirkerådet, Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd. Driftsbevilgningene tildeles på kap. 0340 post 01 i statsbudsjettet. Statsbudsjettet vedtas av Stortinget i desember. Vi vet derfor ikke de endelige rammene fra staten når saken ferdigstilles til Kirkerådet.

Endelig tildelingsbrev til Kirkerådet utstedes først over nyttår.

Budsjettet er utarbeidet på grunnlag av foreløpig tildelingsbrev av 30. oktober 2014. Budsjettet har en inntektsramme på kr 22 349 000 og utgiftsramme på kr 87 600 000 et nettobeløp på kr 65 251 000 som tilsvarer rammene i foreløpig tildelingsbrev.

Kirkerådet arbeider med å opprette et nytt rettssubjekt fra 1. januar 2017 for å følge opp høringsdokumentet fra Staten «Staten og Den norske kirke – et tydelig skille». I statsbudsjettet og det foreløpige tildelingsbrevet er det ikke bevilget omstillingsmidler til dette arbeidet.

Saken har vært tatt opp med de politiske partiene på Stortinget og stortingskomiteen som behandler Kulturdepartementets budsjett. Det ble innarbeidet en ekstra tildeling til omstillingen i statsbudsjettet for 2015 på kr 16 000 000 som de fire samarbeidspartiene på Stortinget oppnådde enighet om i 21. november 2014. Eventuelle endringer i Stortingskomiteen forutsetter enighet mellom alle de fire samarbeidspartiene.

Budsjettet fremmes og foreslås vedtatt under forutsetning av at staten bevilger disse omstillingsmidlene. Dersom dette ikke skjer må budsjettet behandles på nytt i Kirkerådet over nyttår.

Forslag til vedtak:

Kirkerådet vedtar budsjettet under forutsetning av at staten bevilger kr 16 000 000 i omstillingsmidler.

Vedtak KR 62/14

Kirkerådet vedtar budsjettet under forutsetning av at staten bevilger kr 16 000 000 i omstillingsmidler.

KR 63/14 OVF 2015 – tildelinger fra Kirkerådet

Sammendrag

Fordeling av midler fra Opplysningsvesenets Fond (OVF) skjer i henhold til Lov om Opplysningsvesenets Fond av 7. juni 1996.

Retningslinjer for disponering av tilskudd fra Opplysningsvesenets fond til kirkelige formål, ble fastsatt av Kirkemøtet i 1997 (KM 12/97). Retningslinjene ble revidert på Kirkemøtet i 2000 (KM 09/00). Siste endring skjedde på Kirkemøtet 2012 (KM 6/12). Retningslinjene finnes i Lovsamling for Den norske kirke 9.5 (s. 257 - 258).

Med bakgrunn i de store reformene som er igangsatt har Kirkerådet måttet varsle potensielle søkere om at det heller ikke i 2015 ville være OVF-midler til nye nasjonale prosjekter. Videre har Stortinget, Kulturdepartementet og Kirkemøtet lagt visse føringer på en andel av beløpet som er stilt til disposisjon. Disse tildelingene er plassert under del 1 (fellesutgifter).

Tilskuddsmidlene er fordelt på fellesutgifter, Kirkemøtets andel og bispedømmerådernes andel. Fellesutgiftene består av økumeniske kontingenter, utgifter til internasjonale, økumeniske generalforsamlinger og delegasjonsutgifter, midler til søsterkirker og administrasjonstilskudd. Størrelsen på utgiftene til økumeniske generalforsamlinger varierer fra år til år. For å unngå «toppene» har det vært praktisert en spareordning slik at budsjettposten ikke varierer så mye fra år til år. I budsjettet for 2015 er det innarbeidet samme ramme som i 2014. Dermed blir det samme ramme både til Kirkemøtets andel og til bispedømmerådene som i 2014.

Det er Kirkerådet og bispedømmerådene som er tilskuddsforvaltere for tildelingen fra OVF. Dette betyr at det er Kirkerådet og bispedømmerådene som er ansvarlige for å gi rammene for tildelingene til tilskuddsmottakere. Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd er tilskuddsmottakere som kan fordele til prosjekter innenfor de økonomiske rammer som er gitt fra Kirkerådet.

Kirkerådet har behov for omstillingsmidler i 2015, jfr. KR 62/14. Selv om det bevilges midler til dette over statsbudsjettet vil det bli behov for å benytte en større andel av OVF til dette arbeidet. Forslag til vedtak foreslås derfor gjort med forbehold.

Forslag til vedtak

Under forutsetning av at staten bevilger omstillingsmidler til Den norske kirke på kr 16 000 000 i 2015 vedtar Kirkerådet følgende fordeling av tilskuddsmidlene fra Opplysningsvesenets fond til kirkelige formål er for 2015 på **kr 23 500 000:**

Fellestiltak: **kr 9 210 300**

1. Kirkerådet avsetter til økumeniske kontingenter	kr 3 987 000
2. Kirkerådet avsetter til generalforsamlinger og delegasjonsutgifter	kr 1 080 000
3. 10 % til søsterkirker, fordelt av Mellomkirkelig råd	kr 1 843 300
4. Administrasjonstilskudd	kr 2 300 000

Kirkemøtets andel: **kr 7 144 850**

5. Av Kirkemøtets andel avsetter Kirkerådet til Kirkerådets prosjekter	kr 5 944 850
6. Av Kirkemøtets andel avsetter Kirkerådet til prosjekter innenfor samisk kirkeliv	kr 700 000
7. Av Kirkemøtets andel avsetter Kirkerådet til eksterne prosjekter	kr 500 000

Bispedømmenes andel: **kr 7 144 850**

Til bispedømmene tildeles følgende beløp:

8. Oslo bispedømmeråd	kr 576 000
9. Borg bispedømmeråd	kr 696 000
10. Hamar bispedømmeråd	kr 783 000
11. Tunsberg bispedømmeråd	kr 638 000
12. Agder og Telemark bispedømmeråd	kr 689 000
13. Stavanger bispedømmeråd	kr 557 000
14. Bjørgvin bispedømmeråd	kr 875 000
15. Møre bispedømmeråd	kr 502 000
16. Nidaros bispedømmeråd	kr 723 000
17. Sør-Hålogaland bispedømmeråd	kr 532 000
18. Nord-Hålogaland bispedømmeråd	kr 573 850

Kirkerådet gir direktør fullmakt til å omdisponere innenfor Kirkerådets prosjekter. Brukes det lite på et prosjekt, kan midler overføres til et annet prosjekt.

Jan Olav Olsen fremmet følgende forslag: Det vises til retningslinjer for disponering av tilskudd fra OVF der det fremgår at andelen til Kirkemøtet og bispedømmene skal være lik. Kr 150.000 flyttes fra vedtakets punkt 5 til vedtakets punkt 7, slik at tilskuddet til

Ressurssenteret settes til kr 650.000. Tilskuddet til Kirkerådets ulike prosjekter reduseres forholdsvis.

Ivar Braut fremmet følgende forslag: Kr 100.000 flyttes fra vedtakets punkt 5 til vedtakets punkt 7, slik at tilskuddet til Ressurssenteret settes til kr 60.000. Tilskuddet til Kirkerådets ulike prosjekter reduseres forholdsvis.

Erling J Pettersen fremmet følgende forslag: Kontingenten til LVF økes med kr 100.000. Beløpet dekkes inn fra Del 2: Kirkemøtets andel: Pilotprosjekter.

Votering:

Jan Olav Olsens forslag ble vedtatt med 11 stemmer. Følgelig falt forslaget fra Braut og administrasjonen.

Erling J Pettersens forslag falt mot 7 stemmer.

Vedtak KR 63/14

1. Under forutsetning av at staten bevilger omstillingsmidler til Den norske kirke på kr 16 000 000 i 2015 vedtar Kirkerådet følgende fordeling av tilskuddsmidlene fra Opplysningsvesenets fond til kirkelige formål er for 2015 på **kr 23 500 000:**

Fellestiltak: **kr 9 210 300**

1. Kirkerådet avsetter til økumeniske kontingenter	kr 3 987 000
2. Kirkerådet avsetter til generalforsamlinger og delegasjonsutgifter	kr 1 080 000
3. 10 % til søsterkirker, fordelt av Mellomkirkelig råd	kr 1 843 300
4. Administrasjonstilskudd	kr 2 300 000

Kirkemøtets andel: **kr 7 144 850**

5. Av Kirkemøtets andel avsetter Kirkerådet til Kirkerådets prosjekter	kr 5 794 850
6. Av Kirkemøtets andel avsetter Kirkerådet til prosjekter innenfor samisk kirkeliv	kr 700 000
7. Av Kirkemøtets andel avsetter Kirkerådet til eksterne prosjekter	kr 650 000

Bispedømmenes andel: **kr 7 144 850**

Til bispedømmene tildeles følgende beløp:

8. Oslo bispedømmeråd	kr 576 000
9. Borg bispedømmeråd	kr 696 000
10. Hamar bispedømmeråd	kr 783 000

11. Tunsberg bispedømmeråd	kr 638 000
----------------------------	------------

12. Agder og Telemark bispedømmeråd	kr 689 000
-------------------------------------	------------

13. Stavanger bispedømmeråd	kr 557 000
14. Bjørgvin bispedømmeråd	kr 875 000
15. Møre bispedømmeråd	kr 502 000
16. Nidaros bispedømmeråd	kr 723 000
17. Sør-Hålogaland bispedømmeråd	kr 532 000
18. Nord-Hålogaland bispedømmeråd	kr 573 850

2. Kirkerådet ber departementet om å disponere inntil 2 mill av OVF-midlene for 2015 til kontingentdekning for LVF og KV.

3. Kirkerådet ber om å få seg forelagt en sak om finansiering av Kirkens Ressurscenter mot vold og seksuelle overgrep.

KR 64/14 Statsbudsjettet 2016 – Satsingsområder og ressursbehov for Dnk

Sammendrag

Kirkerådet skal primo januar 2015 melde inn behov for satsinger på statsbudsjettet for 2016.

Målet med dokumentet er å peke på viktige utviklingsbehov i Den norske kirke. Dette har konsekvenser for driftsrammene fremover. Behovet for utvikling kan ikke realiseres uten at de økonomiske rammebetingelsene bedres. Disse må løses i et flerårig perspektiv.

Arbeide med fremtidig kirkeordning og forvaltningsreformen krever store organisatoriske endringer. Kirkevalget i 2015 er viktig for oppfølging av demokratireformen. Det er viktig å ha fokus på arbeidet med medlems- og samfunnskontakt, oppfølging av IKT i kirken samt oppfølging av folkekirken.

Kirkerådet gjorde desember 2013 følgende vedtak i KR sak 54/13

«Kirkerådet fremmer følgende forslag til statsbudsjettet for 2015 i prioritert rekkefølge:

1. Omstillinger i Den norske kirke	kr 94 500 000
2. Flere prestestillinger	kr 30 000 000
3. Økte midler til tilskuddsforvaltningen på post 77.....	kr 20 000 000

OVF (Opplysningsvesenets fond) Kirkens/Kirkerådets tilskudd fra OVF økes med 14,5 mill.kr i 2015 til kr 40 000 000.

Trosopplæringsreformen er ikke fullfinansiert i 2014. Dette forutsetter ytterligere bevilgninger i kommende år.

Kirkevalget 2015 forutsettes prisjustert finansiert med kr 78 mill.»

Når prioriteringer for 2016 skal gjøres er det naturlig å videreføre den satsingen som ble vedtatt av Kirkerådet i 2015.

Kirkerådet har arbeidet mot de politiske partiene på Stortinget for å få kr 16 millioner i omstillingsmidler til å starte planleggingen av opprettelsen av Den norske kirke som et nytt rettssubjekt, noe som ble innbakt i budsjettforliket for 2015. Ut over dette er det ikke tildelt økte midler til noen av disse områdene.

Når det i statsbudsjettet er foreslått og slå sammen post 75 og post 77 (jfr. KR 68/14) kan det tolkes som om departementet regner trosopplæringen som fullfinansiert. Kirkerådet vurderte i sak 54/13 at Trosopplæringen ikke var fullfinansiert. Dette er bl.a. knyttet til pris- og lønnsvekst.

Omstillinger i Den norske kirke

Det er behov for omstillingsmidler både i 2015, 2016 og 2017 for å forberede og gjennomføre skillet mellom kirke og stat. Kirkerådet har igangsatt oppfølgende arbeid med dette, og har av Kirkemøtet fått mandat til å utarbeide grunnleggende veivalg for fremtidig kirkelig organisering. Fortsatt er det stort behov for å følge opp IKT-satsingen i Den norske kirke. Det er også behov for økt finansiering til de mange andre nye oppgaver som Den norske kirke må overta fra staten. Dette krever ny kompetanse på flere felt.

Flere prestestillinger

Hvis kirken skal kunne imøtekomme samfunnets forventninger om å være kirke for folk over hele landet, trengs tilstrekkelig og kompetent kirkelig betjening i alle sokn. Bispedømmerådene er opptatt av at alle menigheter i Den norske kirke skal være betjent av prest. Rådene ønsker å bedre betjeningen mange steder. Det fremmes derfor også i dette budsjettet forslag om oppretting av nye prestestillinger.

Økte midler til tilskuddsforvaltningen

Diakoner og prester utøver et mangfoldig og viktig arbeid i lokalsamfunnet. Dette er viktig forutsetning for at Den norske kirke fortsatt skal være en levende folkekirke. Derfor er det også behov for en økning av antall diakoner.

Forslag til vedtak

Kirkerådet fremmer følgende forslag til statsbudsjettet for 2016 i prioritert rekkefølge:

1. Omstillinger i Den norske kirke	kr 87 000 000
2. Nye prestestillinger	kr 30 000 000
3. Økte midler til tilskuddsforvaltningen på post 75.....	kr 20 000 000

Trosopplæringsreformen ansees ikke fullfinansiert under henvisning til pris- og lønnsvekst.

Vedtak KR 64/14

Kirkerådet fremmer følgende forslag til statsbudsjettet for 2016 i prioritert rekkefølge:

I

1. Omstillinger i Den norske kirke	kr 87 000 000
2. Nye prestestillinger	kr 30 000 000
3. Økte midler til tilskuddsforvaltningen på post 75.....	kr 20 000 000

Trosopplæringsreformen ansees ikke fullfinansiert. Det vises til behov for dekning av tidligere pris- og lønnsvekst.

II

Kirkerådets tilskudd fra OVF økes med 14,5 mill i 2016 til 40 mill.

Enstemmig vedtatt

KR 65/14 Statsbudsjettet 2015 – Oppfølging av Kirkemøtets vedtak – fordeling av tilskuddsmidler

Sammendrag

De endrede relasjoner mellom staten og Den norske kirke har lagt et grunnlag for å gi økt selvstyre til kirkelige organer, også i økonomiske forhold.

Kirkemøtet, Kirkerådet og bispedømmerådene fikk et større styrings- og forvaltningsansvar fra budsjettåret 2014.

Kirkemøtet behandlet derfor en sak om tilskuddsforvaltningen, KM sak 10/14, etter at departementet hadde fastsatt bestemmelser for forvaltningen.

Kirkemøtet vedtok retningslinjer og fullmakter slik at Kirkerådet kan fordele tilskuddsmidlene i 2015 til de enkelte tilskuddsmottakere. Denne saken gjelder fordeling av tilskuddsrammen for budsjettåret 2015 på kap. 340 Den norske kirke, post 75 Trosopplæring og post 77 Tilskudd til virksomhet i Den norske kirke.

Midlene bevilges av Stortinget. Endelig statsbudsjett for bevilgningen for 2015 blir først vedtatt i Stortinget 12. desember 2014. Disponering for neste år gjøres derfor med forbehold om Stortingets godkjenning. Dersom budsjettstrukturen endres vil beløpene bli justert i tråd med dette.

Kirkemøtet vedtok en videreføring av de fordelingsnøkklene som ble brukt for budsjettåret 2014 til budsjettåret 2015.

Det vises også til KR sak 65/13 der Kirkerådet behandlet tilsvarende sak om tilskuddsforvaltningen for 2014.

I Prop. 1 S i statsbudsjettet fra Kulturdepartementet for 2015 er tilskuddsmidlene på post 77 Tilskudd til virksomhet i Den norske kirke overført til post 75. Samtidig har denne posten endret navn fra Post 75 Trosopplæring til Post 75 Tilskudd til trosopplæring og andre kirkelige formål, kan overføres.

Tilskuddene til Oslo domkirke og Nidaros domkirke på til sammen kr 5 000 000 og kr 1 335 000 til Nidaros pilegrimsgård er samtidig overført til denne posten.

Det er foreslått en samlet bevilgning på kr 459 068 000. Av denne bevilgningen forvaltes tilskuddet til Nidaros pilegrimsgård på kr 1 335 000 av departementet. Den øvrige del av bevilgningen tildeles Kirkerådet.

Denne saken omhandler fordeling av kr 457 733 000 for 2015.

Målet med rammetilskuddet er at det skal støtte opp om trosopplæringen i Den norske kirke og andre kirkelige formål, slik at Den norske kirke kan videreføres som folkekirke i samsvar med Grunnloven § 16. Tilskuddsmottakerne vil være kirkelige fellestråd, menighetsråd og andre kirkelige instanser og organisasjoner som kan bidra til å oppfylle målet.

Tilskuddet kan ikke anvendes til prestestillinger i menighetene eller til å avlaste kommunene for deres økonomiske ansvar for kirken. Tilskuddet kan heller ikke benyttes av Kirkerådet og bispedømmerådene til egen drift, som dekkes fra post 01.

Forslag til vedtak

1. Under forutsetning av at budsjetttrammen i forslag til statsbudsjett for 2015 ikke endres på kap. 0340 post 75, vedtar Kirkerådet følgende fordeling av budsjetttrammen for 2015 på kr 457 733 000:

Trosopplæring	296 916 000
Nidaros og Oslo Domkirke	5 000 000
Døvekirkene	10 806 000
Kirkelig ressurscenter mot vold og seksuelle overgrep	2 872 000
Kristent arbeid blant blinde og svaksynte	328 000
Stiftelsen Kirkeforskning	6 379 000
Diakoni, undervisning og kirkemusikk	133 795 000
Samisk bibeloversettelse	1 637 000

Vedtak KR 65/14

1. Under forutsetning av at budsjetttrammen i forslag til statsbudsjett for 2015 ikke endres på kap. 0340 post 75, vedtar Kirkerådet følgende fordeling av budsjetttrammen for 2015 på kr 457 733 000:

Trosopplæring	296 916 000
Nidaros og Oslo Domkirke	5 000 000
Døvekirkene	10 806 000
Kirkelig ressurscenter mot vold og seksuelle overgrep	2 872 000
Kristent arbeid blant blinde og svaksynte	328 000
Stiftelsen Kirkeforskning	6 379 000
Diakoni, undervisning og kirkemusikk	133 795 000
Samisk bibeloversettelse	1 637 000

KR 66/14 Regler for liturgisk inventar og utstyr

Sammendrag

Et forslag til reviderte *Regler for liturgisk inventar og utstyr* legges med dette fram for Kirkemøtet. Forslaget var en del av *Høring om kirkebygg* som fant sted våren 2014. Etter høringen er forslaget justert og behandlet i Nemnd for gudstjenesteliv, i Kirkerådet, i Bispemøtet og sist i Kirkerådet.

I høringen ble det reist 4 hovedspørsmål til det foreslåtte regelverket:

1. Er det inventar eller utstyr som burde vært nevnt i forslaget til regelverk, eller som burde tas ut av det?
2. Bør det åpnes for at lesepult og talerstol kan kombineres i ett inventar?
3. Er dere enige i reglene om kirkerommets hovedalter og andre altere?
4. Er det andre endringer eller kommentarer dere vil gi til forslaget til regler?

Høringen gav bred tilslutning til det reviderte forslaget. Samtidig kom det inn mange kommentarer og endringsforslag som det orienteres nærmere om i saksorienteringen. Bispemøtet gav følgende beskrivelse av hvor store endringene er i forhold til gjeldende regelverk:

Forslaget inneholder en rekke mindre endringer, for en stor del av redaksjonell art, dels med presisering av virkeområder og definisjoner, men også med generelle oppfordringer om å ta hensyn til kvalitet og kulturhistorisk verdi. Av mer substansielle endringer er: 1) Det gis en hovedregel om at en kirke har ett (hoved-) alter, og at dette i nye kirkebygg skal være frittstående. I kirkerom der alteret er plassert langt fra menigheten kan det likevel «innføres et fremskutt nattverdbord som kirkens sentrale alter». «Det kan også finnes sidealtere til bruk for mindre forsamlinger, bønnestasjoner, ... osv.»; 2) Prekestol og lesepult «kan forenes i ett og samme inventar»; 3) Lysglobe, dåpslys, påskelys eller Kristuslys, tas inn i omtalen om bruken av lys; 4) tilsvarende omtales bruk av prosesjonskors og prosesjonslys.

Deretter gav Bispemøtet følgende *læremessige* uttalelse om det fremlagte forslaget: Liturgisk inventar og utstyr må vurderes teologisk ut fra sin funksjon med å fremme menighetens samling om Ord og sakrament i gudstjenester og kirkelige handlinger, og i andre typer samlinger i kirken, blant annet med trosopplæringsformål. Endringer i bruk av liturgisk inventar viser seg ofte å være resultat av innflytelse fra andre kirkesamfunns tradisjoner, som bruk av lysglober og sidealtre. Om man kan tenke at slike liturgiske elementer isolert sett ikke inngår i en luthersk evangelieforkynnelse og sakramentsforvaltning, så vil de likevel kunne berike menighetens tilbedelse og bønn, og dermed styrke gudstjenestens sakrifisielle dimensjon. Dermed vil de også understøtte menighetens samling om ord og sakrament. Det er ikke grunn til å si at de foreslåtte regelendringene vil være strid med en evangelisk-luthersk lære. (BM sak 34/14)

Forslag til vedtak

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å fatte følgende vedtak:

1. Kirkemøtet vedtar det fremlagte forslaget til *Regler for liturgisk inventar og utstyr*
2. Regelverk til vedtak:

Regler for liturgisk inventar og utstyr

Kap. 1 Almennelige bestemmelser

§ 1 Formål

Kirkerommet med sitt inventar og utstyr skal tjene til Guds ære og fremme menighetens gudstjenestelige liv.

Formålet med reglene er å bestemme hva som er nødvendig liturgisk inventar og utstyr i en kirke, og hva som kan komme i tillegg til dette. Reglene gir også bestemmelser om utforming, godkjenning, bruk og forvaring av inventar og utstyr.

§ 2 Virkeområde

Retningslinjene gjelder

- 1) Kirker og kapell som er godkjent i medhold av Kirkeloven § 21 fjerde ledd og er vigslet til kirke.
- 2) Den kirkelige bruk av forsamlingslokaler og kapeller som ikke er vigslet til kirke, men som benyttes som kirkelokaler (jf. Tjenesteordning for biskoper § 13 annet ledd og Tjenesteordning for proster § 7 j).

§ 3 Definisjon

Inventar:

Gjenstander som har sin permanente plassering i kirkerommet, enten det er fast montert eller løst. Kirkeklokker er å regne som inventar i dette regelverket.

Utstyr:

Gjenstander som brukes regelmessig i kirkerommet, men som ikke er permanent plassert der.

§ 4 Generelle bestemmelser

Kirken kan ta all kunst, alle kunstformer og alle kunstuttrykk i bruk i kirkerommet med dets liturgiske inventar og utstyr, så sant det tjener det kristne budskap og lar kirkerommets særlige egenart komme til utfoldelse.

Håndverk, materialer og utforming av liturgisk inventar og utstyr skal være av høy kvalitet.

Innredningen av kirkerommet skal fremme fleksibel praksis og det bør derfor vises tilbakeholdenhet med å bolte inventar fast i gulvet.

Det skal tas tilbørlig hensyn til de kulturhistoriske verdier som kirkebygget og dets inventar og utstyr representerer.

Kap. 2 Liturgisk inventar

§ 5 Alter

En kirke skal ha ett hovedalter. Alteret bør ha en slik tyngde og verdighet at det fremstår som kirkerommets samlende midtpunkt, også når rommet ikke er i bruk.

Hovedalteret er et permanent inventar i kirkerommet og skal ikke fjernes, flyttes eller tildekket.

I kirkerom der alteret er plassert langt fra menigheten, kan det innføres et frittstående alter som kirkerommets sentralalter. Det frittstående alteret skal ha sin permanente plass i kirkerommet eller annet sted i kirkebygget når det ikke er i bruk. Det kan også finnes sidealtere til bruk for mindre forsamlinger. Disse kan også anvendes som bønnestasjoner under gudstjenesten og når kirkerommet er åpent for besøkende til meditasjon og bønn.

Når nye kirker bygges, skal alteret være frittstående. Alteret bør stå så langt ut fra bakveggen at liturgen kan forrette vendt mot menigheten, og at menigheten lett kan passere når ofringen skjer ved gang rundt alteret.

§ 6 Alterring

En alterring/alterskranke skal inngå i en kirke. Den består av knefall og støtteskranke og kan være fast eller flyttbar.

§ 7 Døpefont

Døpefonten er et permanent inventar i kirkerommet og skal være plassert lett synlig for menigheten, fortrinnsvis i kirkeskipet. I nye kirkebygg bør det sikres god plass rundt døpefonten. Den skal være utformet slik at den i bruk gir en vanndybde på minst 5 cm.

Når det bygges nye kirker, kan menigheten også søke om å tilrettelegge for dåp ved neddykking.

§ 8 Prekestol og lesepult

Prekestol og lesepult skal være slik plassert at forkynnelsen og lesningene høres overalt i kirkerommet og slik at predikant og tekstleser så vidt mulig kan sees av alle. Bokbrettet på prekestolen og lesepulten bør kunne reguleres i høyden. Prekestol og lesepult kan forenes i ett og samme inventar. Det bør fortrinnsvis ha fast plassering.

§ 9 Orgel

Pipeorgelet er kirkens tradisjonelle hovedinstrument. Orgelet skal understøtte og hjelpe menighet og sangkor i tilbedelse, forkynnelse og sang. Orgelet og andre instrumenter har også selvstendige musikalske funksjoner, både i og utenom gudstjenesten.

Orgelets plassering og utforming avklares i et nært samarbeid mellom orgelbygger, den orgelsakkyndige konsulent og arkitekten. I nye kirker bør orgelets plassering være slik at kirkemusikeren kan lede et sangkor fra sin plass ved orgelet.

§ 10 Kirkeklokker

Kirker/kapell og andre kirkelige bygg eller rom hvor det regelmessig holdes gudstjeneste og utføres kirkelige handlinger, skal ha en eller flere kirkeklokker. Kirkeklokker plasseres enten i kirketårnet eller i et eget utvendig rom, men slik at lyden fra klokkene også kan høres naturlig inne i kirkerommet.

Kirkeklokkene trenger en klangkasse for å komme til rette som instrument. Hensynet til håndringing skal ivaretas. Antall og størrelse bør tilpasses kirkens størrelse og de geografiske forhold i kirkens nærhet. I alminnelighet anbefales flere klokker. Store klokker er å foretrekke.

Bruk av kirkens klokker fastsettes i egne retningslinjer.

§ 11 Egne stoler

Egne stoler for liturg og medliturger skal finnes i alterområdet. Liturgens stol bør plasseres slik at liturgen er godt synlig for menigheten og medliturgene. Det skal også være stoler til bruk ved vigsel. I domkirker skal det være en egen bispestol. Det bør velges stoler som er tilpasset kirkens øvrige inventar.

Kap. 3 Liturgisk utstyr

§ 12 Nattverdutstyr

Til alterutstyret hører kalk og disk, vinkanne og brødeske, enkeltkalker, lys og eventuelt krusifiks. Disse bør så vidt mulig være innbyrdes avstemt i utforming og materialbruk og passe sammen med kirkens øvrige utstyr.

Når en ny kalk anskaffes, skal den utformes slik at en både kan drikke og helle av den.

En nisje i veggen, eller et sidebord kan tas i bruk til oppbevaring av alterutstyret før og etter nattverdhandlingen.

§ 13 Lys

Alterlysene skal være hvite, levende lys. På et lite alter bør lys og staker ikke være for høye, særlig dersom liturgen forretter bak alterbordet. Det bør fortrinnsvis brukes staker beregnet for ett lys.

En lysglobe, eller en annen form for lystenningssted med et Kristuslys sentralt plassert, kan inngå i kirkerommet. Hensynet til brannfare skal ivaretas.

Et påskelys kan fra påskenatt/1. påskedag til Kristi himmelfartsdag stå i egen stake ved siden av alterbordet. Resten av kirkeåret vil lyset normalt være plassert ved døpefonten.

Til dåpslys skal det være en lysholder som disse kan plasseres i, jf. Alminnelige bestemmelser for Ordning for hovedgudstjeneste pkt 46-49.

§ 14 Prosesjonskors og prosesjonslys

Et prosesjonskors og eventuelt to prosesjonslys kan tas i bruk under gudstjenesten. Prosesjonskorset plasseres normalt ved alteret i egnet fot. Prosesjonslysene plasseres enten ved alteret eller ved lesepulten ut fra den liturgiske bruken på stedet.

§ 15 Tekstiler

Tekstiler på alter, prekestol og lesepult avstemmes i farger og formgivning til hverandre og til hele alterområdet, og til messehaglens som hører til kirkehuset. Tekstilene bør følge de liturgiske farger eller være kirkeårsnøytrale. Dersom alterduk brukes, skal den være hvit.

Kalkklede og servietter som brukes ved nattverd og dåp bør være av bomull eller lin.

Kap. 4 Øvrig liturgisk utstyr til en kirke

I hver kirke vil det i tillegg vanligvis være behov for:

§ 16 Liturgiske klær

Alba, stolaer i fire liturgiske farger, messehagler, fortrinnsvis hvit og grønn og hvite kapper for ansatte og frivillige medarbeidere ut fra behov ved gudstjenester og andre tjenester.

Kappe til bruk på kirkegård/gravlund ved gravferd.
Hvite kapper til konfirmanter.

§ 17 Utstyr til bruk ved takkoffer

Nødvendig utstyr til innsamling av takkoffer.

§ 18 Bøker

Tre bibler og tekstbøker og tre sett av de liturgiske bøker (for liturg, kirkemusiker, og sakristi). Et tilstrekkelig antall salmebøker til bruk for menigheten og koralbøker og liturgisk musikk for kirkemusikeren.

§ 19 AV-utstyr

Dersom AV-utstyr inngår i kirkerommet, skal det integreres på en best mulig måte i kirkerommet. Når det benyttes, bør det ikke dekke til kunstnerisk utsmykning/altertavle eller ta oppmerksomheten bort fra alterstedet.

Kap. 5 Oppbevaring

§ 20 Et godt bevaringsmiljø.

Gammelt og nytt kirkelig inventar og utstyr skal sikres et godt bevaringsmiljø. Vedlikehold av gjenstander fra før 1850 skal konsulteres med Riksantikvaren. Gjenstander fra 1537 og tidligere anses som automatisk fredet, og vedlikehold/konservering av disse skal godkjennes av Riksantikvaren. Også yngre gjenstander kan ha stor lokal- og kulturhistorisk verdi i dag og i fremtiden, og skal forvaltes ansvarlig.

§ 21 Tekstiler

De liturgiske klær oppbevares i egnede skap. Messehaglene skal henges opp på spesialhengere av tilstrekkelig bredde eller legges i skuffer med tilstrekkelig bredde og dybde.

Liturgiske tekstiler må ikke utsettes for lys, støv eller endringer i luftfuktighet.

§ 22 Verdigjenstander

Sølvgjenstander og annet kostbart utstyr skal oppbevares brann- og tyverisikkert.

Kap. 6 Godkjenning

§ 23 Nytt inventar og utstyr

Alt nytt inventar og utstyr skal på forhånd være godkjent av biskopen, for fredede og listeførte kirker skjer det etter uttalelse fra Riksantikvaren. Dette gjelder også for gaver, prøveinstallasjoner og midlertidige installasjoner i kirkerommet, dersom slike ikke inngår i et arrangement. I så fall kommer Regler for bruk av kirkene til anvendelse.

§ 24 Prostens myndighet

Prosten godkjenner omfanget av inventar og utstyr til lokaler som er innviet til kirkelig bruk.

§ 25 Biskopens myndighet

Inventar og utstyr må ikke fjernes eller avhendes uten samtykke fra biskopen, jf. kirkeloven § 18. Dette gjelder også midlertidig fjerning av inventar og utstyr.

§ 26 Menighetsrådets myndighet

Menighetsrådet avgjør om gjenstander som *kan*, men som ikke *må* være i et kirkerom, skal inngå som inventar eller utstyr. Menighetsrådet godkjenner om inventar midlertidig kan flyttes ut av kirkerommet. Også bestemmelser i kulturminneloven kan sette grenser for dette.

§ 27 Kulturhistoriske verdier

Ved restaurering og ombygging skal det tas tilbørlig hensyn til de kulturhistoriske verdier som kirkebygget og dets inventar og utstyr representerer, jf. kirkeloven § 21 fjerde ledd.

Kap 7 Dokumentasjon

§ 28 Nasjonalt register

Menighetsrådet har ansvar for at alt permanent og midlertidig kirkelig inventar og utstyr registreres i et nasjonalt register. Ved visitas og prostebesøk gis det rapport om registreringer.

§ 29 Endringer, reparasjoner m.v.

Endringer, større reparasjoner o. l. av gjenstandene skal registreres. Både ved anskaffelse, endring og avhending eller kassasjon skal tillatelsen (med dato) fra vedkommende myndighet noteres. Dette gjelder også midlertidige avhendelser.

Vedtak KR 66/14

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å fatte følgende vedtak:

1. Kirkemøtet vedtar det fremlagte forslaget til *Regler for liturgisk inventar og utstyr*
Enstemmig vedtatt

KR 67/14 Regler for bruk av kirkens klokker

Sammendrag

Saken gjelder reviderte Regler for bruk av kirkens klokker og har vært på høring våren 2014 (Høring om kirkebygg).

I høringsbrevet ble høringsinstansene bedt om å svare på om de gir tilslutning til de følgende 4 endringer i regelverket:

1. Forslaget om å ha et eget punkt om bruk av kirkens klokker i advents- og fastetiden, hvor en bruker færre klokker ved sammenringing enn ellers.
2. Forslaget om at man i en vigsel kan klemte 3 ganger 3 slag etter den aronittiske velsignelsen.
3. Forslaget om å forenkle regelverket ved at det åpnes for å ringe ved kirkekonserter generelt, også når konserten ikke inneholder klart liturgiske elementer.
4. Forslaget om å ha en bestemmelse om at ringing av kirkens klokker ikke kan benyttes for å markere deltakelse i aksjoner eller demonstrasjoner, men at Kirkerådet/Bispemøtet kan bestemme at kirkens klokker skal brukes i spesielle situasjoner.

Alle forslag som fremmes har bred tilslutning blant høringsinstansene. Kirkeklokker og ringeskikker har i Norge en tusenårig historie og er en sentral del av vår kristne kulturarv. Mange understreker at denne tradisjonen må videreføres.

Saken har vært forelagt Bispemøtet, som ikke hadde læremessige innvendinger til forslaget.

Forslag til vedtak

Kirkerådet anbefaler at Kirkemøtet fatter følgende vedtak:

1. Kirkemøtet vedtar forslaget til *Regler for bruk av kirkens klokker*.
2. Regelverk til vedtak:

Regler for bruk av kirkens klokker

§ 1. Formål

Kirkeklokkene er utviklet av den kristne kirke for å tjene dens liturgiske liv. Klokkene er musikkinstrumenter, en del av det liturgiske utstyr, og ringertjenesten er en liturgisk funksjon. De liturgiske funksjoner kirkeklokkene har i en evangelisk-luthersk kirke, kan sammenfattes under følgende hovedpunkter:

- å forkynne Guds ære - å peke oppover på samme måte som også kirketårnet og kirkespiret gjør det;
- å samle Guds folk til gudstjeneste;
- å kalle Guds barn til bønn og forbønn;
- å minne om det evige livs mål hos Gud i himmelen.

De følgende bestemmelser er å anse som et felles minimum alle kirker skal følge. Lokale ringeskikker som går ut over dette minimum, skal holdes i hevd og fortsette som hittil.

§ 2. Definisjon

Etter måten å bruke klokkene på sondrer man mellom:

Ringing: selve klokken svinger på sin aksel. Dette er den mest vanlige bruk.

Kiming: man slår i rask takt med kolven mot klokkes slag-ring. Dette er for fest og høytid.

Klemting: man slår i langsom takt med kolven mot klokkes slag-ring. Dette er bruken ved sorg o. l.

Når flere klokker skal ringes samtidig:

Man begynner da med den minste av klokkene, deretter den nest minste osv., og hver gang med en pause på 15-30 sekunder. Når man slutter å ringe, stopper man den minste klokken først, deretter den nest minste osv., som da man begynte.

§ 3. På vanlige søn- og helligdager

Til hovedgudstjenesten:

To forringinger, vanligvis med den største klokken, hver gang i ca. 5 minutter, til de tider som er lokal sedvane (f. eks. 9 og 10, eller 10 og 10. 30 e. l.).

Sammenringing, med alle klokker, i ca. 5 minutter. Denne ringing kan avsluttes med tre klemt, helst med den største klokken. Før de avsluttende tre slagene, kan det være informasjon om dagens gudstjeneste og stilhet.

De avsluttende 3 ganger 3 klemt, i tre atskilte grupper, og helst med den største klokken.

Til andre gudstjenester:

Bare sammenringing.

§ 4. På spesielle dager og tider i kirkeåret.

På alle høytidsdagene til jul, påske og pinse kimes det til høymesse: umiddelbart etter første og annen forringing og før sammenringingen, med den største klokken i ca. 5+5 minutter - med en pause imellom på 1-2 minutter, slik

1. forringing
 - Kiming i ca. 5 min.
 - Pause 1-2 min.
 - Kiming i ca. 5 min.
2. forringing
 - Kiming i ca. 5 min.
 - Pause 1-2 min.
 - Kiming i ca. 5 min.
 - Pause 1-2 min.
 - Kiming i ca. 5 min.
 - Pause 1-2 min.
 - Kiming i ca. 5 min.
 - Pause 1-2 min.
 - Kiming i ca. 5 min.
 - Sammenringing

På høytidsaftenerne, dvs. på julaften, påskeaften og pinseaften, ringes det i ca. 5 minutter og kimes det i ca. 5 minutter avvekslende og med en pause imellom på 1-2 minutter i til sammen en time, vanligvis mellom kl. 17 og 18.

I advents- og fastetiden kan det brukes færre klokker til sammenringing enn ellers i kirkeåret.

§ 5. Ved gudstjenester på hverdager i uken:

Bare sammenringing.

§ 6. Ved de kirkelige handlinger

Konfirmasjon:

Det ringes med alle klokkene under prosesjonen.

Vigsel:

Det kan ringes i ca. 5 minutter før og etter handlingen, og det kan klemtes tre ganger tre bønneslag ved handlingens slutt.

Gravferd:

Det klemtes med den største klokken i ca. 5 minutter før sammenringingen, som skjer med samme klokke.

Det kan klemtes mens følget går til graven, og mens kisten senkes, og 3 ganger 3 slag ved handlingens slutt.

Det kan ringes mens følget går fra graven.

Annen bruk av klokkene bør fortsette etter gammel sedvane.

Ordinasjons- og vigslingshandlinger:

Det ringes med alle klokkene eller kimes under prosesjon.

Kirkevigsel:

Aftenen før ringes og kimes det som på høytidsaftener.

§ 7. Kirkekonsserter o. l.

Sammenringing kan skje med én klokke.

§ 8. Klokkespill

Klokkespill kan komme i tillegg til, men aldri istedenfor den foreskrevne bruk av klokkene etter dette regulativ.

§ 9. Avgjørelsesmyndighet

I samarbeid med ringer/kirketjener og kirkens prest registrerer menighetsrådet alle eventuelle lokale ringeskikker som går ut over de bestemmelser som er gitt i veiledningenes punkt 2 - 6. Dette gjelder også tradisjoner med manuell ringing.

I samråd med ringer/kirketjener og kirkens prest avgjør menighetsrådet hvordan ringebestemmelsene best kan tilpasses vedkommende kirke ut fra foreliggende muligheter (antall klokker) og tidligere praksis. Rådet sørger for at bestemmelsene for den enkelte kirke blir trykt og kunngjort på passende måte.

For bruk av klokker i døvekirken gis det unntak fra bestemmelsene § 2 - § 6. Klokkene brukes fra vedkommende kirkes foreliggende muligheter og tidligere praksis.

Menighetsråd og prost ser til at bestemmelsene blir fulgt i praksis.

I særskilte tilfeller kan biskopen etter søknad, gi dispensasjon fra deler av bestemmelsene i §§ 3 – 6.

§ 10. Annen bruk av kirkeklokkene

Kirkeklokkene er til kirkelig bruk, jf. § 1. Ringing med kirkens klokker kan ikke benyttes for å markere deltagelse i aksjoner eller som støtte til demonstrasjoner.

Kirkerådet/bispemøtet kan bestemme at kirkens klokker skal brukes i spesielle situasjoner.

Vedtak KR 67/14

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å fatte følgende vedtak:

1. Kirkemøtet vedtar det fremlagte forslaget til *Regler for bruk av kirkens klokker*.

Enstemmig vedtatt

KR 68/14 Oppnevning av styret til Norges Kristne Råd 2015-17

Sammendrag

Det er Kirkerådet som oppnevner medlemmene fra Dnk i Norges Kristne Råds styre etter forslag fra Mellomkirkelig råd.

Generalsekretæren i MKR er fast medlem av styret med ass. generalsekretær som vara.

Bispemøtet er også representert i styret.

Saken ble behandlet på Mellomkirkelig råds møte 27.-28. november som fattet følgende vedtak i sak MKR 42/14:

Mellomkirkelig råd foreslår for Kirkerådet at følgende personer oppnevnes til styret i Norges Kristne Råd for perioden fra Rådsmøtet 2015 til og med Rådsmøtet 2017:

Medlem:

Generalsekretæren i MKR

Medlem foreslått av BM

Petter Normann Dille

Vara:

Ass. generalsekretær

Varamedlem foreslått av BM

Per Kristian Sætre

Forslag til vedtak:

Kirkerådet oppnevner følgende personer til styret i Norges Kristne Råd for perioden fra Rådsmøtet 2015 til og med Rådsmøtet 2017:

Medlem:

Generalsekretæren i MKR

Medlem foreslått av BM

Petter Normann Dille

Vara:

Ass. generalsekretær

Varamedlem foreslått av BM

Per Kristian Sætre

Vedtak KR 68/14

Kirkerådets vedtak er identisk med forslaget.
Enstemmig vedtatt

KR 69/14 Oppnevning av medlemmer til Kirkens Nødhjelps representantskap 2015-2019

Sammendrag

Det er Kirkerådet som oppnevner medlemmene fra Dnk til Kirkens Nødhjelps representantskap etter anbefaling fra Mellomkirkelig råd.

Saken ble behandlet på Mellomkirkelig råds møte 27.-28. november som fattet følgende vedtak i sak MKR 43/14:

Mellomkirkelig råd anbefaler for Kirkerådet at følgende personer oppnevnes til Kirkens Nødhjelps representantskap fra Representantskapsmøtet 2015 fram til Representantskapsmøtet 2019:

Representanter:

MKR's leder (*gjenoppnevnes*)

MKR's generalsekretær (*gjenoppnevnes*)

Vararepresentanter:

MKR's nestleder (*gjenoppnevnes*)

MKR's ass. generalsekretær
(*gjenoppnevnes*)

Åshild Solgaard (*gjenoppnevnes*)

Jovna Zakharias Dunfjell (samisk representant) (*tidl.vara*)

Leif Christian Andersen (*ny*)
(ungdomsrepresentant)

Representant oppnevnt av BM

Kjetil Aano (*ny*)

Kristin Hofseth Hovland (*ny*)

Johan Vasara (*ny*)

Arnstein Bleiktvedt
(*gjenoppnevnes*)

Vararepresentant oppnevnt av BM

Kjetil Drangsholt (*ny*)

Forslag til vedtak

Kirkerådet oppnevner følgende personer til Kirkens Nødhjelps representantskap fra Representantskapsmøtet 2015 fram til Representantskapsmøtet 2019:

Representanter:

MKR's leder (*gjenoppnevnes*)

MKR's generalsekretær (*gjenoppnevnes*)

Åshild Solgaard (*gjenoppnevnes*)

Jovna Zakharias Dunfjell (samisk representant) (*tidl.vara*)

Leif Christian Andersen (*ny*)
(ungdomsrepresentant)

Representant oppnevnt av BM

Kjetil Aano (*ny*)

Vararepresentanter:

MKR's nestleder (*gjenoppnevnes*)

MKR's ass. generalsekretær
(*gjenoppnevnes*)

Kristin Hofseth Hovland (*ny*)

Johan Vasara (*ny*)

Arnstein Bleiktvedt
(*gjenoppnevnes*)

Vararepresentant oppnevnt av BM

Kjetil Drangsholt (*ny*)

Vedtak KR 69/14

Kirkerådets vedtak er identisk med forslaget.
Enstemmig vedtatt

KR 70/14 Oppnevning av medlemmer til Sjømannskirkens generalforsamling 2015-2018

Sammendrag

Sjømannskirken har årlige generalforsamlinger med 6 representanter fra Den norske kirke. Sjømannskirkens generalforsamling har vedtatt at Dnk skal være representert med 3 representanter *oppnevnt av KM*, en representant fra Kirkerådet og en fra Mellomkirkelig råd i tillegg til Bjørgvin biskop.

Saken ble behandlet på Mellomkirkelig råds møte 27.-28. november som fattet følgende vedtak i sak MKR 39/14:

Mellomkirkelig råd anbefaler for Kirkerådet å oppnevne følgende representanter til Sjømannskirkens generalforsamling 2015-18:

<u>Representant:</u> Kirkerådets leder (<i>gjenoppnevning</i>) Kirkerådets direktør (<i>gjenoppnevning</i>)	<u>Vararepresentant:</u> Kirkerådets nestleder (<i>gjenoppnevning</i>) Kirkerådets ass. direktør (<i>gjenoppnevning</i>)
Mellomkirkelig råds leder (<i>gjenoppnevning</i>)	Mellomkirkelig råds nestleder (<i>gjenoppnevning</i>)
Generalsekretær i Mellomkirkelig råd (<i>gjenoppnevning</i>) Ragnhild Mestad (<i>ny</i>)	Ass. generalsekretær i MKR(<i>gjenoppnevning</i>) Ingunn Aarseth Høivik (<i>ny</i>)

Forslag til vedtak:

Kirkerådet oppnevner følgende representanter til Sjømannskirkens generalforsamling 2015-18:

<u>Representant:</u> Kirkerådets leder (<i>gjenoppnevning</i>) Kirkerådets direktør (<i>gjenoppnevning</i>)	<u>Vararepresentant:</u> Kirkerådets nestleder (<i>gjenoppnevning</i>) Kirkerådets ass. direktør (<i>gjenoppnevning</i>)
Mellomkirkelig råds leder (<i>gjenoppnevning</i>)	Mellomkirkelig råds nestleder (<i>gjenoppnevning</i>)
Generalsekretær i Mellomkirkelig råd (<i>gjenoppnevning</i>) Ragnhild Mestad (<i>ny</i>)	Ass. generalsekretær i MKR(<i>gjenoppnevning</i>) Ingunn Aarseth Høivik (<i>ny</i>)

Vedtak KR 70/14

Kirkerådets vedtak er identisk med forslaget.
Enstemmig vedtatt

KR 71/14 Oppnevning av medlemmer til Det norske Bibelselskaps representantskap 2015-2017

Sammendrag

Den norske kirke er bedt om å oppnevne syv medlemmer til Bibelselskapets representantskap for treårsperioden 2015-17.

Det er Kirkerådet som oppnevner etter anbefaling fra Mellomkirkelig råd.

Saken ble behandlet på Mellomkirkelig råds møte 27.-28. november som fattet følgende vedtak i sak MKR 40/14:

Mellomkirkelig råd anbefaler for Kirkerådet at følgende personer oppnevnes til Det Norske Bibelselskaps representantskap 2015 til 2017:

Kirkerådets direktør (*gjenoppnevning*)
Mellomkirkelig råds nestleder (*gjenoppnevning*)
Ingvar Nevland (*gjenoppnevning*)
Ann-Mari Aas (*gjenoppnevning*)
Kari Lindtveit (*ny*)
Ellen Cecilie Triumf (nordsamisk) (*gjenoppnevning*)
Nils Enar Bertil Jønsson (sørsamisk) (*gjenoppnevning*)

Forslag til vedtak:

Kirkerådet oppnevner følgende personer oppnevnes til Det Norske Bibelselskaps representantskap 2015 til 2017:

Kirkerådets direktør (*gjenoppnevning*)
Mellomkirkelig råds nestleder (*gjenoppnevning*)
Ingvar Nevland (*gjenoppnevning*)
Ann-Mari Aas (*gjenoppnevning*)
Kari Lindtveit (*ny*)
Ellen Cecilie Triumf (nordsamisk) (*gjenoppnevning*)

Nils Enar Bertil Jønsson (sørsamisk) (*gjenoppnevning*)

Vedtak KR 71/14

Kirkerådets vedtak er identisk med forslaget.
Enstemmig vedtatt